

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

13^E JAARGANG

WOENSDAG 11 JULI 1928

No. 654

**STOOMVAART-MAATSCHAPPIJ
„NEDERLAND” - Amsterdam
ROTTERDAMSCH LLOYD
Rotterdam**

MAIL-, PASSAGIERS- EN
VRACHTBOOTDIENST
HOLLAND—JAVA vice versa
via SUEZ KANAAL

JAVA—NEW YORK LIJN
Geregelde vrachtbootdienst tus-
schen Nederlandsch-Indië en de
Oostkust van Noord-Amerika in
samenwerking met andere Maat-
schappijen.

JAVA—BENGALEN LIJN
Geregelde dienst tusschen Neder-
landsch-Indië, Rangoon en Calcutta.

JAVA—PACIFIC LIJN
Geregelde vrachtbootdienst tus-
schen Nederlandsch-Indië, Singa-
pore en de Westkust van Noord-
Amerika.

**Het
Handelsblad**

**100
JAAR**

het familieblad
der beschaafde
kringen. Elke
adverteerder
weet wat dat
zeggen will

Algemeen Handelsblad
Afd. Advertentiën - Amsterdam

**ARNHEMSCHE
HYPOTHEEKBANK**

**4¹/₂ 0/0 Pandbrieven
à 99 0/0**

Hyp. Kap. beschikbaar.

Directie:
Mr. S. J. v. ZIJST; Mr. J. F. VERSTEEVEN

**v.ROSSEM'S
MILO
HAVANA MELANGE**

**RESIDENTIE
HYPOTHEEKBANK**

's-GRAVENHAGE
Anna Paulownastraat 97

Trustee's en Accountantscontrôle

Geplaatst Maatsch. Kap. f 1.400.000.—
Reserve f 601.000.—

4¹/₂ pCt. Hypotheekbr. tegen 98¹/₂ pCt.

Opeischbaar à pari na 10 jaren

Directie: K. E. Abbing, D. van Oordt.

Nederlandsche Hypotheekbank
Opgericht te Veendam in 1890.

Directie: Mr. M. J. BOS
Mr. J. WILKENS.

Kapitaal ..... f 4.000.000.—
Reserves ..... ruim f 2.200.000.—
Hypotheek ..... plm. f 54.000.000.—
Pandbrieven ..... plm. f 51.000.000.—

**4¹/₂ 0/0 Pandbrieven
à 99¹/₂ 0/0**

Bij omwisseling tegen uitgelote
pandbrieven is de koers ¹/₂ 0/0 lager.

**ROTTERDAMSCH
BANKVEREENIGING**
ROTTERDAM-AMSTERDAM-DEN HAAG
KAPITAAL f 50.000.000
RESERVE f 20.000.000

DEPOSITO'S
CHEQUE REKENINGEN MET RENTEVERGOEDING
ALLE BANKZAKEN

**How to write
an English Business Letter**
door
J. E. BERRINGTON

Prijs f 1.90

NIJGH & VAN DITMAR'S
UITG.-MIJ. ROTTERDAM

R. MEES & ZONEN

A° 1720

Bankiers en Assurantie-Makelaars

ROTTERDAM

Safe-Deposit

Bezorging van alle
Verzekeringen

STEENKOLEN-HANDELSVEREENIGING

(COAL-TRADING ASSOCIATION)

Hoofdkantoor te Utrecht - Filialen te Amsterdam en Rotterdam

ONTVANG- EN BETAALKAS

NIEUWE DOELENSTRAAT 20—22, AMSTERDAM

Kapitaal f 5.000.000,—   Reservefonds f 1.000.000,—

Rentevergoeding voor gelden à deposito:

direct opvorderbaar ..... 2 %
met 10 dagen opzegging ..... 2¼ %

Voor andere termijnen op nader overeen te komen voorwaarden

OPEN EN GESLOTEN BEWAARGEVING VOLGENS REGLEMENT
SAFE-DEPOSIT.

RAADGEVEND BUREAU VOOR ORGANISATIE

Ir. V. W. VAN GOGH
HEERENGRACHT 125

Ir. ERNST HYMANS
AMSTERDAM

Verschenen:

De Vestigingsfactoren der Katoenindustrie in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika

door

Dr. J. WISSELINK

Prijs ingenaaid f 6.—

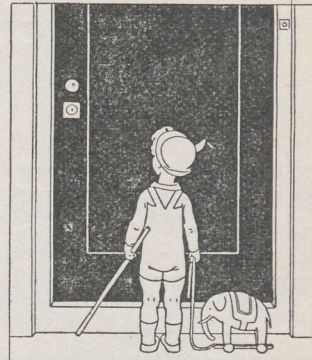
Gebonden f 7.50

Moge dit gave en rijpe werk de belangstelling vinden die het verdient. Wetenschap, industrie en arbeid zijn door de verschijning ervan gelijkelijk gediend.

Prof. VOLMER in
„De Naamlooze Vennootschap”.

Nijgh & Van Ditmar's Uitgevers Mij. - Rotterdam.

OPEN HEM DE DEUR

NILMIJ

BIEDT DAARTOE DEN SLEUTEL:

VERZEKERING

VOOR

KINDERVERZORGING

'S-GRAVENHAGE
AMSTERDAM - UTRECHT

Utrechtsche Hypotheekbank Utrecht - Drift 17

Kapitaal f 5.000.000   Hypotheken f 47.000.000
Res. f 1.115.398,11⁵   Pandbrieven f 47.000.000

De Bank stelt beschikbaar:

4 1/2 % Pandbrieven
à 99 1/2 %

in stukken van
f 1000.—, f 500.— en f 100.—

DIRECTIE:

Mr. A. J. S. VAN LIER.
Mr. P. R. HOORWEG.

Nederlandsche Handel-Maatschappij Amsterdam

Gestort kapitaal f 80.000.000.—   Statutaire Reserve f 40.000.000.—

AGENTSCHAPPEN TE ROTTERDAM EN 'S-GRAVENHAGE

Vestigingen in Nederlandsch-Indië, Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan

2

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten. - Incasseeringen en Financieringen. - Schrifte-
lijke en Telegrafische Credieten. - Reiscredietbrieven. - Deposito's. - Rekeningen-Courant. - Aan- en Verkoop
van Effecten. - Administratie van Vermogens. - Open en Gesloten Bewaarneming.

SAFE-DEPOSIT

KOFFERKLUIS

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

13^E JAARGANG

WOENSDAG 11 JULI 1928

No. 654

INHOUD.

	Blz.
INTERNATIONALE CONFERENTIE IN ZAKE DE AFSCHAF- FING VAN UITVOERVERBODEN VOOR HUIDEN EN BEEN- DEREN door <i>Dr. F. E. Posthuma</i>	590
Hilversum en haar verbinding te water II (Slot) door <i>Mr. P. J. Reijmer</i>	591
De controle in de Ziektewet door <i>Dr. F. E. Posthuma</i> ..	593
De Administratieve zijde van de Ziektewet door <i>Mr. A.</i> <i>N. Molenaar</i>	595
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Duitschland onder het herstelregime II (Slot) door <i>Dr. F. H. Repelius</i>	598
AANTEEKENINGEN:	
Indexcijfers van groothandelsprijzen	600
MAANDCIJFERS:	
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	601
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	601—608
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel. Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra*.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

*Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van
Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco;
Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron
Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr.
Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.*

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart*.Redacteur-Secretaris: *S. Posthuma*.Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.
Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in
Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per
jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het
Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ont-
vangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zooveer
daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruigeplaatweg.*

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement
volgens tarief. Administratie van abonnementen en adver-
tenties: *Nijgh & van Ditar's Uitgevers-Maatschappij, Rot-
terdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-
rekening No. 6729.*

10 JULI 1928.

Reeds kort na de maandswisseling is geld — voor
zoover het op langeren termijn betreft — gemakkelij-
ker geworden. Privaatdisconto is tot 4 pCt. terugge-
loopen, met echter maar weinig aanbod van materiaal.
Voor gelden on call bleef nog goede vraag bestaan;
de noteering handhaafde zich op 4¼ à 4½ pCt. Pro-
longatie 4¼—3¼ pCt.

* * *

Na de belangrijke stijging bij de maandswisseling
blijkt de post beleeningen op den weekstaat van De
Nederlandsche Bank weder te zijn afgenomen en wel
met ruim f 35 miljoen, zoodat de post is terugge-

bracht tot iets meer dan f 5 miljoen boven het bedrag
der laatste balans van Juni.

De post binnenlandsche wissels daarentegen is nog
opgelopen en wel met bijna f 4,3 miljoen. Het rente-
loos voorschot aan het Rijk is weder verminderd met
ruim f 7 miljoen.

De post papier op het buitenland vertoont geen wij-
ziging van beteekenis; de diverse rekeningen onder
het actief zijn toegenomen met bijna f 7,2 miljoen.

Door afgifte, voornamelijk van zilveren munt, nam
de metaalvoorraad der Bank af met ruim f 0,4 mil-
lioen. De bankbiljetten in omloop daalden van bijna
f 829 miljoen met ruim f 22 miljoen tot bijna f 806,6
miljoen. De rekening-courant-saldi van anderen daal-
den met bijna f 9 miljoen.

Het beschikbaar metaalsaldo steeg van ruim f 283,1
miljoen met bijna f 6 miljoen tot ruim f 289 mil-
lioen. Het dekkingspercentage bedraagt ruim 54.

* * *

Op de wisselmarkt ging weinig om en de koersen
bleven flauw. Ponden liepen tot 12,08½ terug en Dol-
lars kwamen op 2,4810. Markten varieerden eerst wei-
nig; na een kleine rijzing kwam het slot op 59,23½.
Ook Parijs bleef aangeboden op 9,73.

Te vermelden valt nog de koersteruggang van den
Argentijnschen Peso, die ten slotte iets onder de 105
noteerde.

Op de termijnmarkt was veel vraag voor Ponden op
termijn; voor één maand deed het £ ca. ⅞ cent agio.
Ook Fransche Franken op 1 maand werden gezocht;
hiervoor betaalde men 1½ cent.

LONDEN, 9 JULI 1928.

Zooals gewoonlijk in de eerste week na het einde van
een maand, waarin op ruime schaal van de Bank van
Engeland werd geleend, was geld ook verleden week
zeer ruim. Deze geldruimte, verkregen met geleend
geld, zal wel grootendeels verdwijnen, zoodra de markt
de Bank van Engeland heeft afbetaald, hetgeen mid-
den deze week zal geschieden.

Eerst daarna zal het mogelijk zijn de markt in een
normalen toestand te beoordeelen.

Disconto was zwak onder den invloed van goedkoop
geld en eveneens door de meerdere vraag van wissels
voor buitenlandsche, hoofdzakelijk Fransche, rekening.
De noteering sloot op 3¼/16—¼ voor 3-maands prima
bankaccepten. Algemeen wordt aangenomen, dat dis-
conto einde deze week wel aantrekken zal, zoodat de
markt hier slechts sporadisch als koper optrad in af-
wachting van betere prijzen over eenige dagen.

INTERNATIONALE CONFERENTIE IN ZAKE DE AFSCHAFFING VAN UITVOERVERBODEN VOOR HUIDEN EN BEENDEREN.

[Geschiedenis: No. 3 van de Acte final, van 8 November 1927, van de internationale conferentie voor de afschaffing van verboden en beperkingen met betrekking tot den in- en uitvoer gaf een aanbeveling voor het bijeenroepen van de vertegenwoordigers van die landen, welke belang hadden bij de afschaffing van verboden t.a.v. huiden en beenderen. Hierdoor wilde men voorkomen, dat deze landen voor deze verboden uitzonderingen vroegen op grond van art. 6 van de conventie van 8 Nov. 1927, met de bedoeling die verboden te mogen handhaven. De Conseil van den Volkenbond riep op grond van deze aanbeveling belanghebbende landen samen op 14 Maart j.l. te Genève. Uitgenoodigd waren België, Denemarken, Duitschland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Indië (Engelsch), Italië, Nederland, Oostenrijk, Polen, Roemenië, Tsjecho-Slowakije, Joego-Slavië.

Griekenland en Indië (Engelsch) verschenen niet.

De conferentie duurde van 14—16 Maart. Voor het verslag kan naar de Econ.-Stat. Berichten van 28 Maart verwezen worden.]

De conferentie kwam 29 Juni bijeen en stond, evenals de conferentie van 14 Maart, onder leiding van den heer D. Serruys, president van het Comité économique.

Vertegenwoordigd waren: België, Denemarken, Duitschland, Engeland, Finland, Frankrijk, Hongarije, Italië, Japan, Letland, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Roemenië, Tsjecho-Slowakije, Joego-Slavië en Zwitserland.

Aan de orde is de behandeling van de protocollen voor de huiden en de beenderen, zooals die in de conferentie van Maart vastgesteld zijn. Wat de huiden betreft, hebben acht landen (Engeland, Frankrijk, Japan, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Zweden en Zwitserland) zich, zonder daaraan eenige voorwaarde te verbinden, bereid verklaard, een overeenkomst in zake huiden te teekenen, die de in het betreffende protocol genoemde voorwaarden bevatten zou.

Acht andere landen (België, Denemarken, Duitschland, Finland, Hongarije, Italië, Oostenrijk en Tsjecho-Slowakije) verbinden aan hun instemming een voorwaarde.

Sommige staten, bijv. Italië, maken hun instemming afhankelijk van die van Australië, Vereenigde Staten van N.-A. en Turkije.

Indië (Engelsch) heeft geweigerd mede te werken op principieele gronden, nl. dat een conferentie, die bijeenkomt voor de afschaffing van uit- en invoerverboden, niet bevoegd is zich met douane-rechten te bemoeien. Roemenië, Letland en Estland hebben dergelijke bezwaren. Portugal wenscht om binnenlandsch-economische redenen niet mede te werken. De houding van Bulgarije is onzeker.

Wat de beenderen betreft hebben zes landen (Engeland, Frankrijk, Japan, Luxemburg, Noorwegen en Zweden) zonder eenige voorwaarde te stellen, het protocol geteekend en zeven landen (België, Denemarken, Duitschland, Finland, Hongarije, Nederland en Tsjecho-Slowakije) hebben hun instemming betuigd op voorwaarde, dat voldoende of bepaalde landen mededoen.

Oostenrijk en Zwitserland vragen de uitsluiting van de vleeschlijm. Hongarije wenscht ook de mogelijkheid om de overeenkomst met zes maanden op te zeggen. Italië wil wel met een regeling medegaan, maar kan het voorstel, zooals het protocol dat wenscht, niet aannemen, omdat dan het uitvoerrecht belangrijk opgevoerd zou worden. Zwitserland heeft een zelfde bezwaar. Nederland wenscht verder een bepaling in het verdrag opgenomen te hebben, waardoor het mogelijk wordt, dat verschillende landen te zamen kunnen verklaren van elk uitvoerrecht af te zien.

Na zes vergaderingen kwamen twee conventies tot stand, die aan de groote conferentie aangeboden zullen worden, als regelingen voor de huiden en beenderen. Door deze conventies komt in de eerste plaats vast te staan, dat de landen, door welke ze geteekend worden, gemeenschappelijk afstand doen van de uit- en invoerverboden voor huiden en beenderen en van iedere reserve, die zij op grond van artikel 6 van de conventie van 8 Nov. 1927 voor de afschaffing van uit- en invoerverboden en beperkingen zouden kunnen vragen. Deze landen zijn: België, Denemarken, Duitschland, Engeland, Finland, Frankrijk, Hongarije, Italië, Japan, Letland, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Roemenië, Tsjecho-Slowakije, Joego-Slavië en Zwitserland.

De conventie voor de beenderen houdt de volgende bepalingen in:

De uitvoer van beenderen en hetgeen de conventie hiertoe verder rekt zal vrij zijn.

Die landen, die thans geen uitvoerrecht voor beenderen heffen of een uitvoerrecht, dat lager is dan 1,50 goudfranc, zullen geen hooger recht dan 1,50 goudfranc heffen.

De landen, die thans een hooger uitvoerrecht dan 3,— goudfranc heffen, zullen dit tot dit bedrag terugbrengen.

De landen, die thans een uitvoerrecht tusschen 1,50 en 3,— goudfranc heffen en geen uitvoerverbod hebben, zullen hun uitvoerrecht niet verhoogen. Bestaat in een dergelijk land thans wel een uitvoerverbod, dan zal zoo'n land zijn uitvoerrecht tot 3,— goudfranc kunnen verhoogen.

Geen land mag voor beenderen een belasting instellen of handhaven (behalve het statistiekrecht), die niet op alle handelsovereenkomsten in een land toegepast wordt.

De conventie laat toe, dat sommige landen met elkander overeenkomen geen uitvoerrecht te heffen of tot een lager bedrag dan 1,50 goudfranc.

De conventies moeten geratificeerd zijn voor 1 Juli 1929. Is daarvan op dien datum van een of meer landen geen bericht bij het secretariaat van den Volkenbond ingekomen, dan worden de landen, die geratificeerd hebben, voor 1 September samengeroepen om over het in werking treden te beslissen. De conventie treedt in werking 1 October 1929, hetzij doordat alle ondertekend hebbende landen geratificeerd hebben, hetzij doordat degenen, die ratificeerden, daartoe besloten.

Twee jaren na het in werking treden kan $\frac{1}{3}$ der toetredende landen herziening van het artikel vragen, waarbij het uitvoerrecht op ten hoogste 1,50 goudfranc bepaald is. Vindt geen herziening plaats of vindt een land de aangebrachte wijziging ongewenscht, dan kan het zes maanden na de weigering of na het in werking treden van het gewijzigde artikel zijn vrijheid hernemen. Treden op deze wijze landen uit, dan kan $\frac{1}{3}$ der overblijvende een nieuwe samenroeping der deelnemers aanvragen.

Vijf jaren na het in werking treden kan ieder land uittreden en houdt de verbintenis op, 12 maanden nadat aan het secretariaat van den Volkenbond kennis gegeven is. Meent een land, dat door het uittreden van een ander de toestand zoo geworden is, dat het noodig is met de mede-ondertekenaars overleg te plegen, dan richt het een verzoek tot het secretariaat van den Volkenbond om een conferentie samen te roepen. Deze kan dan de conventie teniet doen of haar wijzigen. Meent daarna een land, dat het de gewijzigde conventie niet kan teekenen, dan kan het zijn verplichtingen opzeggen met ingang van den dag, waarop de nieuwe conventie in werking zal treden.

Van de conventie van 8 Nov. 1927 zijn de artikelen 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12 en 13 ook op die voor de beenderen van toepassing.

In het protocol, dat bij de conventie gevoegd is, wordt voor Italië een uitzondering gemaakt, omdat het door zijn handelsverdragen zijn uitvoerrecht van

2 papieren lires niet kan verhoogen. Het uitvoerverbod blijft daarom in Italië bestaan. Worden de handelsverdragen gewijzigd, dan zal Italië de vrijheid van den handel in beenderen moeten instellen.

Voor Hongarije, Oostenrijk en Tsjecho-Slowakije, die geen hooger recht dan 1,50 goudfranc zouden mogen heffen, wordt een bijzondere toestand erkend en toegelaten, dat zij tot 3,— goudfranc heffen.

Voor Estland, Letland, Polen, Roemenië en Joego-Slavië wordt ook een bijzondere toestand erkend en toegestaan, dat zij voorloopig van elke verplichting in zake het uitvoerrecht, zooals die in de conventie vermeld is, ontheven zijn. Estland, Letland, Polen en Roemenië verklaren hun uitvoerrechten niet te zullen verhoogen en alles te zullen doen om ze in de toekomst te verlagen, terwijl Joego-Slavië niet boven 4 Zwitsersche francs zal gaan.

Wat de vleeschlijm betreft, moeten alle rechten tot 33 pCt. verminderd worden.

De conventie voor de huiden houdt de volgende bepalingen in:

De uitvoer van huiden en pelterijen zal vrij zijn.

Er zal van huiden en pelterijen geen uitvoerrecht geheven en geen belasting ingesteld of gehandhaafd worden (uitgezonderd het statistiekrecht), die niet op alle handelsovereenkomsten in een land toegepast wordt.

De overige bepalingen zijn gelijk aan die van de conventie voor de beenderen.

In het bij deze conventie gevoegde protocol wordt een bijzondere toestand erkend voor Estland, Letland en Roemenië. Deze landen verklaren in een brief aan het secretariaat van den Volkenbond, dat ze de bestaande rechten niet zullen verhoogen en alle pogingen zullen aanwenden om ze in de toekomst te verlagen.

POSTHUMA.

Genève, 7 Juli '28.

HILVERSUM EN HAAR VERBINDING TE WATER.

II (Slot).

Uit het eerste gedeelte van dit artikel is duidelijk gebleken, dat de waterverbinding met Hilversum ten eenenmale onvoldoende is, terwijl deze gemeente, vergeleken met gemeenten in ons land van eenzelfde beteekenis, eene uitzonderingspositie inneemt.

Het is buiten twijfel, dat een goede waterweg, geschikt voor voertuigen van 300 à 400 ton, tot verbetering der scheepvaartverbinding de moeilijkheden zal overwinnen.

Onmiddellijk is al op eenige in het oog loopende voordeelen te wijzen, zoowel ten aanzien van het vervoer te water als te land.

Op het vervoer te water, omdat geen sprake meer behoeft te zijn van:

- 1e. extra overladingskosten;
- 2e. extra kosten van vervoer per lichter;
- 3e. jaagkosten;
- 4e. hogere kosten tengevolge van het gebruik van kleine vaartuigen op een inferieuren scheepvaartweg.

Met de grootste omzichtigheid zijn de besparingen uit deze hoofde becijferd op f 75.000 voor het vervoer eind 1924.

Op het vervoer te land zijn eveneens belangrijke besparingen te maken. Na vergelijking met andere gemeenten van gelijk karakter en werkende onder gelijke omstandigheden, is het onomstootelijk, dat als gevolg van den inferieuren waterweg het goederenvervoer te land in abnormale verhouding staat tot het vervoer te water. Met groote mate van zekerheid is aan te nemen, dat na aanleg van een kanaal, geschikt voor schepen van 300 à 400 ton, deze verhouding zich in gunstiger zin zal wijzigen. Daaruit wordt een bezuiniging becijferd van f 75.000.

In totaal komt men alzoo tot een besparing van f 150.000. Deze raming is, aan den zeer veiligen kant, gebaseerd als zij is op cijfers, die nu reeds ten-

gevolge van de bevolkingstoename belangrijk zouden dienen te worden gewijzigd. Met het oog op de toename van de bevolking der laatste 25 jaren, die eenigszins maatgevend is voor de toekomst, is een besparing van f 200.000 nog op verre na niet een gewaagd cijfer te noemen.

Uit economisch oogpunt mag, met deze cijfers voor oogen, de aanleg van een kanaal voor schepen van 300 à 400 ton dan ook volkomen gerechtvaardigd heeten, mits vaststaat, dat de kosten van uitvoering van zoodanig kanaal de becijferde besparing niet te niet doen.

De aanlegkosten van zoodanig kanaal volgens het gekozen tracé worden geraamd op f 1.350.000. Het kanaal verkrijgt de volgende hoofdafmetingen, bodembreedte 15 M., bodemdiepte in de as 3 M. beneden kanaalpeil, bodemdiepte in de kim 2.70 M. beneden kanaalpeil; taluds 2 à 3:1; breedte op den waterspiegel 28 M., natdwaarsprofiel 62.3 M². De afmetingen van de sluis zijn als volgt: doorvaartwijdte 7.50 M., slagdrempeldiepte 2.70 M. beneden den laagsten waterstand, schutkolk lengte 50 M., schutkolk breedte bij de aansluiting met de hoofden 7.50 M., in het midden 8 M. Deze sluis is ruim voldoende om een schip van 400 ton te schutten en tevens geschikt om twee vaartuigen van 150 ton tegelijk in de kolk op te nemen.

Voor rente en afschrijving (aflossing) van het benodigde kapitaal is uitgegaan van 6 pCt., voor onderhouds- en bedieningskosten van het kanaal 2 pCt., te zamen alzoo 8 pCt. De te verwachten voordeelen zouden dus per jaar f 108.000 moeten bedragen, om de werken volledig rendabel te maken. Hierboven werd aangegeven, dat de besparing is becijferd op f 150.000 per jaar en in de naaste toekomst op f 200.000. Eenige gunstige factoren zijn daarbij buiten beschouwing gelaten. Met deze cijfers voor oogen mag de gegronde verwachting worden gekoesterd, dat het werk een rentabiliteit bezit, die voor een openbaar werk buitengewoon mag heeten.

Dat men daarvan zoowel te dezer plaatse als bij het provinciaal bestuur overtuigd is, mag gerust worden aangenomen; daar de gemeenteraad van Hilversum inmiddels reeds heeft besloten tot aankoop van de terreinen, waar de nieuwe haven zal worden aangelegd en waar de Provinciale Staten van Noord-Holland dezer dagen de voordracht van Gedeputeerde Staten zullen hebben te behandelen, om voor het te graven kanaal naar Hilversum uit de provinciale kas een bijdrage van 40 pCt. der kosten tot een maximum van f 540.000 beschikbaar te stellen, welke voordracht in de laatste zitting zonder hoofdelijke stemming werd aangenomen.

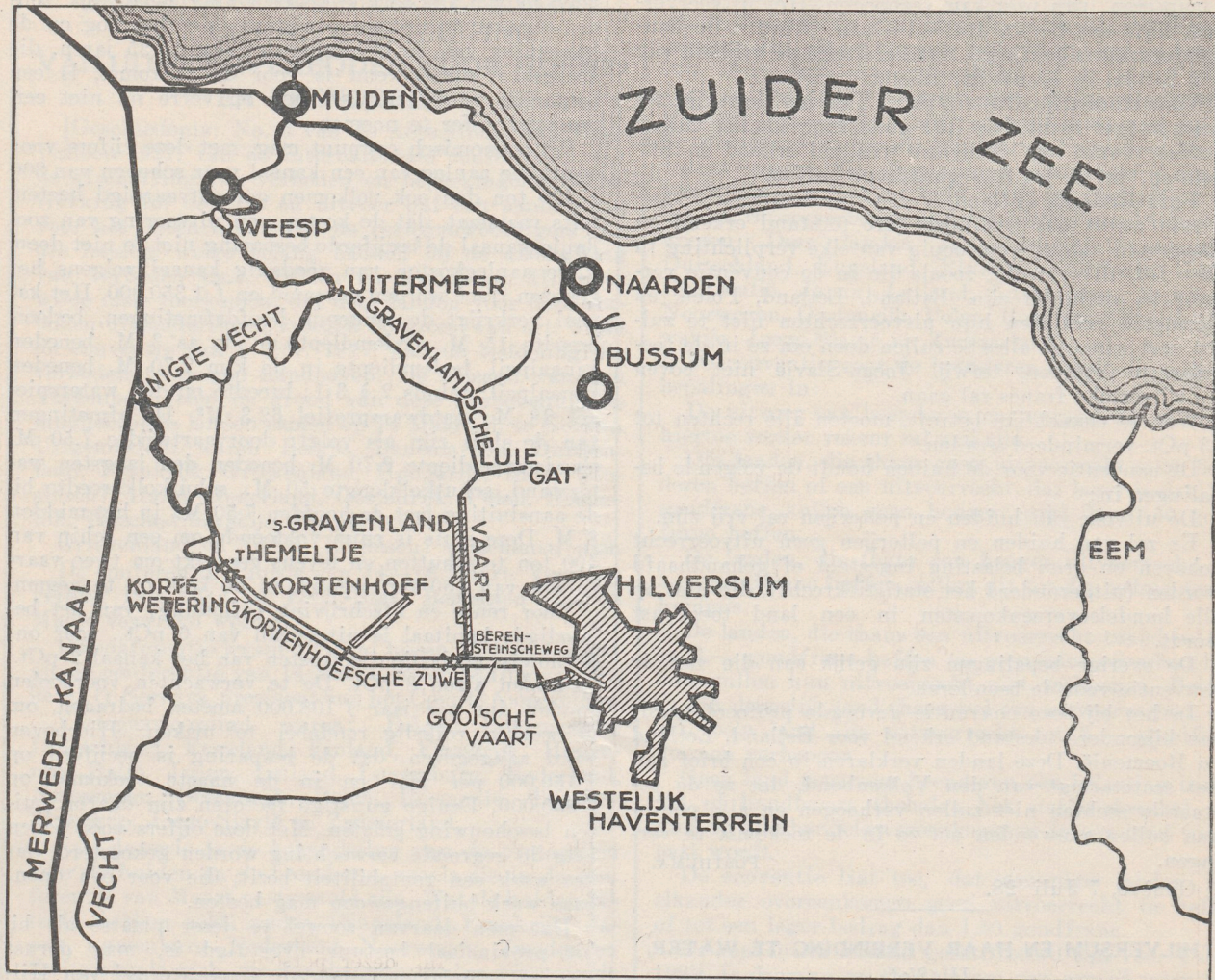
Hieruit blijkt tevens, dat de aanleg van dit kanaal door het provinciaal bestuur van groot belang wordt geacht, niet alleen voor deze gemeente in het bijzonder, doch ook voor dit deel der provincie in het algemeen.

Het Gooisch Kanalencomité ziet dit belang zelfs nog van veel verder strekking en is van meening, dat bij den aanleg van dit kanaal de algemeene belangen dermate zijn betrokken, dat met recht de verwachting mag worden gekoesterd, dat ook het Rijk naar evenredigheid van dit algemeen belang in de kosten zal bijdragen.

* * *

Ik moge thans nog even stilstaan bij het gekozen tracé en de gevolgen, welke voor het Gooi als woonoord worden geducht.

De keuze van het tracé was met het oog op het zoo geheel eigen karakter van deze streek bij dit vraagstuk juist niet de vraag van de minste beteekenis. Ten eerste te bejammern zou het toch zijn, dat de aanleg van het kanaal een verder teloor doen gaan van het natuurschoon door vestiging van allerlei industrieën ten gevolge zou hebben. Aan het natuurschoon dankt deze streek haar opkomst en bloei en vooral de verantwoordelijke bestuurders van de laatste jaren zijn er diep van doordrongen, dat wil de streek

hare aantrekkelijkheid als woonoord behouden, maatregelen behooren te worden genomen om het verdwijnen van het natuurschoon zooveel als mogelijk is tegen te gaan. Er mag in dit opzicht van een doelbewust beleid worden gesproken. Ter bereiking van dit doel wordt voor het brengen van aanzienlijke geldelijke offers niet teruggedeinsd, terwijl voorts door maatregelen van wetgevend aard mede in die richting wordt gewerkt.

Allerminst nu mag van de tegenwoordige bestuurders worden verwacht, dat zij aan dit beleid ontrouw zouden worden door mede te werken aan de uitvoering van plannen, welke daar recht tegen zouden indruischen. Het ligt daarom voor de hand, dat ook bij de keuze van het kanaaltracé vooreerst, behalve met de scheepvaartbelangen, rekening is gehouden met de bewaring van het natuurschoon, terwijl natuurlijk de kosten, welke aan het verkrijgen van een beteren scheepvaartweg zijn verbonden, mede een voorname rol moesten spelen.

Bij de verschillende mogelijkheden van oplossing, is in het rapport van het Gooisch Kanalencomité zeer uitvoerig stilgestaan. Het zou natuurlijk te ver voeren, wanneer te dezer plaatse van elk der tracé's, die daarin zijn besproken, ook maar een beknopt overzicht werd gegeven. De keus is ten slotte bepaald op het tracé, dat voert van het gekozen haventerrein ter zijde van den Berensteinschen weg in het westen der gemeente, langs de bestaande Gooische vaart, de Kortenhoefse Zuwe en de Kortenhoefse Wetering naar de Vecht bij 't Hemeltje, van waar de vaart naar Nigtevecht wordt voortgezet. In het rapport is duidelijk uiteengezet, dat met het oog op het natuurschoon aan dit tracé verre de voorkeur is te geven boven het tracé van uit het oosten, hetwelk ten gevolge zou hebben en dit juist in tegenstelling met het westelijk plan, dat een beteekenende terreinopper-

vlakte aan de bebouwing zou moeten worden ontrokken, terwijl overigens daarvan ware te vreezen, dat voor den woningbouw weder terreinen in beslag zouden moeten worden genomen, welke anders nog jaren onbebouwd kunnen en moeten blijven. De steeds groeiende bevolking van het Gooi maakt het immers noodzakelijk, dat met de beschikbare bouwterreinen zeer zuinig wordt omgegaan, wil voorkomen worden, dat die deelen, welke men om hun natuurschoon zoo lang mogelijk wenscht te behouden, niet ontijdig voor de huisvesting der bewoners in beslag worden genomen. Het terrein in het westen is niet voor bebouwing geschikt. Door ophooging van het met het door den havenaanleg verkregen zand, komen handelsterreinen en opslagplaatsen beschikbaar, waardoor de voor woningbouw beschikbare gronden worden gespaard. De bebouwing wordt daardoor als het ware afgetrokken van het centrum van het Gooi, dat men liefst als open terrein wil behouden en gericht naar den rand van het Gooi.

Ook de Directeur van publieke werken van Hilversum stelde zich in zijn rapport van 1919 aan het Gemeentebestuur over de verbetering van de verbinding te water op het standpunt, dat zoowel om andere redenen als met het oog op het natuurschoon de oplossing moest worden gezocht in westelijke richting. Ook hij stelde op den voorgrond, dat, daar Hilversum zijn opkomst hoofdzakelijk te danken heeft aan de schoone natuur, zich daardoor heeft ontwikkeld tot gezochte woonplaats, een tuinstad, of zoo men wil een „forensengemeente”, getracht moest worden, dat dit zoo zou blijven en met alle middelen krachtig moest worden bevorderd. Dit streven vindt steun bij het gemeentebestuur.

Dat ook Gedeputeerde Staten aan deze zijde van het vraagstuk ernstig aandacht hebben geschonken, blijkt uit hunne voordracht aan de Staten. Zij hebben daar-

over zelfs speciaal advies ingewonnen van de Vaste Commissie voor uitbreidingsplannen in Noord-Holland. In aansluiting aan het door die Commissie uitgebracht rapport zijn Gedeputeerde Staten van meening, dat in dit opzicht geen gevaar te duchten valt; het gemeentebestuur van Hilversum heeft het College desgevraagd nog uitdrukkelijk toegezegd in het bijzonder bij het aanleggen en uitbreiden der havenwerken voor het behoud van het natuurschoon te zullen waken. Voor wat Hilversum betreft behoeft dus geen reden tot ongerustheid te zijn. Strengere handhaving van uitbreidingsplan, bouwverordening en industrieverordening zullen bij dat bestuur op den voorgrond staan. Nu zou kunnen worden beweerd, dat Hilversum alleen maar voor eigen gebied kan zorgen en over wat in de naburige gemeenten, waardoor het kanaal is geprojecteerd, zal gebeuren geen zeggenschap heeft. Ter geruststelling mag hier worden opgemerkt, dat het kanaal zoodanig traject volgt, dat van afbreuk aan het natuurschoon ook in omliggende gemeenten weinig of geen sprake zal zijn en voor de toekomst niet valt te vrezen. Doch ook al is alle invloed aan Hilversum, ten aanzien van hetgeen in andere gemeenten in de nabijheid van het kanaal tot ontwikkeling zal komen, niet te ontzeggen, daar het kanaal over zijn geheele lengte bij Hilversum in beheer en onderhoud zal komen, niet uit het oog mag worden verloren, dat ook voor die gemeenten de vaststelling van een uitbreidingsplan kan worden geëischt, waardoor Gedeputeerde Staten een wakend oog in het zeil kunnen houden. Verwacht mag worden, dat de Regeering het algemeen belang bij de uitvoering van dit plan zoodanig zal erkennen aanwezig te zijn, dat zij door beschikbaarstelling van een bijdrage uit 's Rijks kas de uitvoering zal helpen bevorderen. Dit plan houdt in sterke mate in zich alle factoren van een productief werk onmiddellijk dienstig aan de economische voorziening in de behoeften van een steeds wassend bevolkingcentrum. Voor vele handen wordt hier al dadelijk een prachtige werkgelegenheid geboden, hetgeen met het oog op de bestrijding der in het land heerschende werkloosheid een niet uit het oog te verliezen factor is. Aan de gemeente Kortenhoef die zich thans in zoodanige omstandigheden schijnt te bevinden, dat een actie gaande is tot samenvoeging met het naburige 's Graveland wordt een betere toekomst geopend. Eindelijk zal de totstandkoming van kanaal en havenwerken ook de werkgelegenheid verruimen voor de arbeidersbevolking dezer gemeente.

Zoo zullen met dit werk in velerlei opzicht groote en algemeene belangen worden gediend. Aan de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Gooiland en haren adviseur komt een woord van warme hulde toe, dat zij deze zaak op zoo energieke wijze een grooten stap heeft vooruitgebracht. Moge inderdaad de wensch, welken de adviseur aan het slot van zijn rapport uitsprak, dat het Gooi spoedig de beschikking moge verkrijgen over scheepvaartwegen een zoo belangrijk en volkrijk centrum waardig, zeer spoedig worden vervuld.

Groote werken ontmoeten steeds bestrijding en critiek; mits deze critiek opbouwend is, is daartegen geen bezwaar, zeker niet in dit geval, waar de geleverde arbeid den toets der critiek volkomen kan doorstaan. Men bedenke echter, dat de voortgaande toeneming der bevolking op de bestuurders der Gooische gemeenten den plicht legt in de behoeften dier bevolking op de beste wijze te doen voorzien. Ook op economisch gebied heeft een gemeentebestuur een roeping te vervullen. Noodzakelijk daarvoor zijn in de eerste plaats goede toegangswegen te land en te water. De eerste zijn aanwezig en worden waar noodig steeds aan de eischen van het modern verkeer aangepast, de tweede laten alles te modern verkeer over. De studie van de Kamer van Koophandel heeft aangetoond, dat ook hier een oplossing tot verbetering mogelijk is, economisch te verdedigen en met volkomen

behoud van het eigen karakter der streek. Ik moge dit opstel eindigen met den wensch, dat deze verbetering binnen het kortst mogelijk tijdsbestek tot stand zal komen.

Mr. P. J. REYMER.

Hilversum, Juni 1928.

DE CONTRÔLE IN DE ZIEKTEWET.

In de afleveringen der „Economisch-Statistische Berichten” van 13 en 20 Juni jl. zijn artikelen opgenomen van Mr. Dr. J. van Bruggen over „De Contrôle in de Ziektewet”. De heer Van Bruggen betoogt in zijn eerste artikel, dat, waar het ontwerp tot wijziging der Ziektewet alle arbeiders, die niet voor risico van een bijzondere instelling verzekerd worden, voor rekening van de openbare organen verzekerd doet zijn, die openbare organen over betrouwbare contrôle-middelen moeten kunnen beschikken, willen zij niet te weinig premie ontvangen. Het eenige werkelijk betrouwbare contrôle-middel is, naar het oordeel van den heer Van Bruggen, een algemeene registratie van *alle* verzekerden; het wetsontwerp schrijft deze registratie echter niet voor, aangezien blijkens de Memorie van Toelichting de Minister van meening is, dat de benodigde contrôle ook langs anderen weg mogelijk is, en wel aan de hand van de loonlijsten, welke voor de Ongevallenwet-1921 worden aangehouden. De heer Van Bruggen bestrijdt deze meening uitvoerig en geeft talrijke argumenten waarom z.i. deze loonlijsten niet als deugdelijk contrôle-middel voor de ziekteverzekering kunnen dienen. In zijn tweede artikel gaat de heer Van Bruggen in op het vraagstuk der kosten eener individueele registratie van alle krachtens de Ziektewet verzekerden, waarbij hij betoogt, dat de eerste inschrijving van alle verzekerden slechts van beperkten omvang zal zijn, immers alleen betreft degenen, die niet reeds onder de toepassing der Invaliditeitswet vallen, naar schatting ongeveer 400.000 personen. De helft van de kosten van inschrijving dezer personen zal echter ten laste van de uitvoering der Invaliditeitswet mogen worden gebracht, aangezien binnenkort de kring der krachtens die wet verzekerden door verruiming der loonen leeftijds grenzen nog zal worden uitgebreid. Naar eigen ervaring stelt de heer Van Bruggen de kosten eener nieuwe inschrijving op 60 ct., zoodat derhalve de eerste inschrijving voor de uitvoering der ziekteverzekering op rond f 120.000 zou komen te staan. De kosten van het verdere bijhouden der registers meent de heer Van Bruggen buiten beschouwing te moeten laten, aangezien ook, zooals het wetsontwerp luidt, deze mutaties zullen moeten worden bijgehouden. Ten slotte merkt de heer Van Bruggen op, dat de wet alle risico dragers, ook de bijzondere, zal dwingen om, ten spijt van collectieve *premie-inning* een hoofdelijke boeking voor alle voorkomende *ziektegevallen* in te voeren, aangezien zij anders bij de toepassing van verschillende wetsbepalingen zullen vastloopen. Waar na ongeveer 2 à 3 jaar vrijwel alle verzekerden minstens eenmaal ziekengeld zullen hebben getrokken, zullen dus na enkele jaren vrijwel alle verzekerden hoofdelijk zijn geregistreerd, echter op een niet uniforme en zeer verbrokkelde wijze. Gelet op deze feiten bepleit de heer Van Bruggen een voorafgaande registratie van allen, waarbij uniformiteit kan worden betracht; hij spreekt den wensch uit, dat op dit punt tot de regeling der ongewijzigde wet-Talma zal worden teruggekeerd.

Ik heb er prijs op gesteld, aldus het betoog van den heer Van Bruggen samengevat weer te geven, omdat het mij noopt tot enkele opmerkingen en uitgangspunt is voor een beschouwing, die in de tegenovergestelde richting zal voeren. Ik wensch hierbij voorop te stellen, dat den heer Van Bruggen moet worden toegegeven, dat het wetsontwerp, zooals het thans aangelegd is, noodwendig tot een individueel uitgevoerde ziekteverzekering zal leiden; de verklaring van den Minister in de Memorie van Toelichting, dat de bij-

zondere organen bevoegd zullen zijn het collectieve stelsel toe te passen, is van geen enkele beteekenis, zoolang de wet inhoudt, dat ieder arbeider voor zichzelf zal mogen uitmaken, of hij al dan niet bij de ziekenkas van zijn onderneming of bij de bedrijfsvereniging, waarvan zijn werkgever lid is, zal zijn verzekerd. Het staat vast, dat, indien de ziekteverzekering wordt ingevoerd op den voet van de door Minister Slotemaker de Bruine gedane voorstellen, wij een hoofdelijke boeking van alle verzekerde arbeiders zullen krijgen, ongeacht of de wet een voorafgaande individueele registratie imperatief voorschrijft of niet. En nu openbaart zich hier het verschil van inzicht tusschen den heer Van Bruggen en mij. De heer Van Bruggen betoogt, de regeling van het ontwerp in aanmerking nemende, dat men dan toch maar verstandiger zou doen van den aanvang af een goedgergelde uniforme hoofdelijke boekhouding der verzekerden in te voeren en wettelijk verplicht te stellen; mij daarentegen is de consequentie van een individueele registratie, welke uit het wetsontwerp voortvloeit, aanleiding om dit ontwerp ondeugdelijk te verklaren en het verlangen uit te spreken, dat het ook op dit punt grondig herzien worde. Mij dunkt, dat iemand die, gelijk de heer Van Bruggen, op individueele uitvoering der verzekering aandringt, allereerst behoorde aan te toonen, dat een dergelijk stelsel, hoe kostbaar dan ook, noodzakelijk is om de verzekering te doen slagen en dat een collectief uitgevoerde verzekering geen voldoende zekerheid biedt, of uit ander oogpunt verworpen moet worden. Een betoog als van den heer Van Bruggen wekt den indruk, dat de schrijver een individueele boekhouding om haar zelfswil verlangt, om welke reden dan ook; hij maakt het middel tot doel en het eigenlijke doel, nl. de invoering eener ziekteverzekering, die behalve sociaal bevredigend, ook economisch geen onnoodige eischen stelt, ziet hij volkomen over het hoofd. Ik heb al eerder als mijn meening uitgesproken en herhaal deze thans, dat een aandeel in de kosten der ziekteverzekering door het bedrijf zal moeten en kunnen worden aanvaard, maar dat naast die erkenning de eisch moet en mag worden gesteld van een regeling der verzekering, welke alle niet strikt noodige lasten vermijdt. En als de heer Van Bruggen nu redeneert, dat het voorgestelde wijzigingsontwerp toch met een omweg op een hoofdelijke boekhouding neerkomt en dat deze daarom evengoed openlijk aan de verplichte ziekteverzekering ten grondslag kan worden gelegd, dan stel ik daartegenover, dat hij daarmee de zaken op den kop zet en dat de in het ontwerp liggende tendenzen tot een individueele registratie daaruit moeten worden verwijderd, in plaats van te worden versterkt en aangevuld.

Ik kan hier niet uitvoerig uiteenzetten, hoe ik mij de uitvoering der Ziekteverzekering denk en moet mij ertoe bepalen zeer in het algemeen aan te geven, hoe ik mij de oplossing alleen als mogelijk voorstel. Naar mijn meening zal de administratie der verzekering niet beschouwd moeten worden van het standpunt van iederen individueelen verzekerde, maar zal zij haar uitgangspunt moeten nemen in de verzekeringsplichtige ondernemingen, zoodat alle arbeiders in dienst van dezelfde onderneming als een eenheid kunnen worden beschouwd en behandeld. De wet moet daartoe de gelegenheid geven door af te zien van den onmogelijken eisch, dat iedere verzekerde vrij zal zijn zich bij een eigen kas te verzekeren, een eisch, die de verzekeringsadministratie onredelijk belemmert en de arbeiders niets gelukkiger of invloedrijker zal maken. Bovendien zal van de uitbreiding der verzekering tot alle arbeiders, buiten een onderneming werkzaam, moeten worden afgezien; voor dezen, grootendeels huispersoneel, bestaat, naar mijn oordeel, geenerlei behoefte om onder de ziekteverzekering te worden begrepen en geven de bepalingen van de wet op het arbeidscontract voldoende bescherming. Een in dezen geest geregelde ziekteverzekering zal voldoende ge-

legenheid bieden om ook de verzekerde arbeiders bij de uitvoering te interesseeren en daaraan een uitvoering te geven, sociaal zoo ruim als de wetgever of de inzichten der betrokkenen dat aangeven, en economisch zoo weinig bezwaarlijk als mogelijk is. Het wordt wel eens te veel voorbijgezien, dat dit laatste óók een *arbeidersbelang* is.

Ik geloof gerust te mogen stellen, dat een uitvoering der ziekteverzekering op den grondslag eener hoofdelijke boeking van alle verzekerden noodzakelijk duur moet zijn, veel duurder dan een collectief uitgevoerde verzekering, welke de ondernemingen tot basis heeft. Het bedrag van 60 cent per nieuwe inschrijving is niet vatbaar voor discussie en ook niet van veel belang, waar ik het uitgangspunt van den heer Van Bruggen onjuist acht. Dit uitgangspunt is, dat de Invaliditeits- en de Ziekteverzekering bij elkaar hooren en dat de bestaande wijze van uitvoeren der Invaliditeitswet als een onaantastbaar gegeven kan worden beschouwd. Naar mijn vaste overtuiging zal op den duur ook de administratie der Invaliditeitsverzekering belangrijk moeten worden vereenvoudigd; een papieren bezuiniging door aan de Raden van Arbeid naast de uitvoering der Invaliditeitswet ook een belangrijk aandeel te geven in de administratie der Ziektewet is niet het soort bezuiniging, waarvan ik veel baat verwacht. Het is opvallend, hoe goedkoop de administratie altijd is, wanneer van dien kant met abstracte gegevens gewerkt wordt. De heer Wittert van Hoogland wist de kosten van een eerste inschrijving op 2 cent per verzekerde te berekenen; de heer Van Bruggen noemt een bedrag van in totaal f 120.000. Het is moeilijk om over dergelijke, in de lucht hangende, cijfers te twisten, maar ik houd mij liever aan dat andere cijfer, waaraan ik deugdelijk houvast heb, omdat het officieel is vastgesteld, nl. het jaarlijksch bedrag van circa 5 miljoen gulden, dat thans door de administratie der Invaliditeitsverzekering wordt vereischt. Het komt mij voor, dat dat bedrag, al betreft het slechts één bepaalde tak van verzekering, toch ook in het algemeen iets te zeggen heeft over administratie door openbare lichamen, en mij vooralsnog het recht geeft een van dezelfde zijde gegeven, onschuldige voorstelling van de geldelijke gevolgen van eenigerlei administratieven maatregel enigszins sceptisch te bejegenen. Het schijnt mij buiten kijf, dat voor het vervolg veel meer zal moeten worden gelet op de vraag, hoe het sociaal noodige zal kunnen worden bereikt met den minsten financieelen druk. De oplossing van dat vraagstuk zal niet gevonden kunnen worden door een verder gaan op den in 1919 ingeslagen, onjuisten weg, maar door een terugkeeren op dien weg. Voor de ziekteverzekering moeten wij niet aansluiting zoeken bij het kostbare en omslachtige stelsel der Invaliditeitswet; de Ziekteverzekering zal de evolutie moeten volgen, die ik meen zich te zien voltrekken in de ongevallenwetten.

Ook afgezien van deze algemeene gezichtspunten meen ik, dat de kostenberekening van den heer Van Bruggen aanvechtbaar is. Met welk recht meent hij tegenover het Invaliditeitsfonds voor de Ziekteverzekering aanspraak te kunnen maken op een gratis beschikking over alle ten koste van veel geld en moeite voor de Invaliditeitsverzekering verkregen gegevens? Zeker, het zullen misschien maar weinigen zijn, die straks wel onder de Invaliditeitswet en niet onder de Ziektewet vallen, maar stel eens, dat Invaliditeits- en Ziektewet op denzelfden voet en gelijktijdig waren ingevoerd; zouden dan ook de kosten van het inrichten der individueele registratie geheel of voor het grootste deel op rekening van de Invaliditeitsverzekering alléén zijn geschreven? Evenmin zal, wanneer na verloop van tijd een ziekteverzekering parallel met de invaliditeitsverzekering wordt ingevoerd, daarvoor kunnen worden klap geloopt op de administratie der Invaliditeitsverzekering. De beheerders van het Invaliditeitsfonds zouden hun plicht al zeer slecht verstaan, wanneer zij daarin, zonder protest, berust-

ten. Hiermede ontzinkt, naar ik meen, de grond aan de financieele zijde van het betoog van den heer Van Bruggen.

Evenzeer past een vraagteken naast zijn stelling, dat de registratie der ziektegevallen der risicodragers implicite zal voeren tot een registratie van alle verzekerden. Het schijnt mij volstrekt geen uitgemakte zaak, dat in verloop van enkele jaren alle verzekerden de revue zullen zijn gepasseerd langs den weg der ziekengelduitkeering; dat mogelijk in verloop van enkele jaren evenveel uitkeeringen van ziekengeld zijn gedaan, als er verzekerde personen zijn, bewijst dit natuurlijk in geenen deele. Bovendien stelt het aanhouden van een overzicht over de voorgekomen ziektegevallen, waarvan de aangiften van zelf binnenkomen, veel minder eischen dan het opsporen en het bijhouden van alle verzekerden, die mogelijk wel eens voor uitkeering in aanmerking zullen kunnen komen. Het eerste zal noodig zijn en zal dus moeten geschieden; zoolang niet is aangetoond, dat het tweede volstrekt onmisbaar is voor het slagen der verzekering, is iedere daaraan bestede gulden weggegooid geld.

Ik geloof, dat het verbazingwekkend mag worden genoemd, dat er aangedrongen wordt op het invoeren van het omslachtige individueele stelsel voor de Ziekteverzekering zonder dat deze aandrang zich grondt op het geleverde bewijs van de noodzakelijkheid van dit stelsel. Dit bewijs moet ik nog zien leveren; zeer zeker ligt het niet in het door den heer Van Bruggen aangevoerde „positieve voordeel”, dat zoowel de risico-dragers als de werkgevers en de arbeiders steeds kunnen informeeren bij de Raden van Arbeid, bij welken risico-dragers een bepaald arbeider voor ziekte was of is verzekerd. Moet ik de veronderstelling, dat het voor den arbeider bij moeilijkheden tusschen werkgevers en arbeiders van groot belang is, buiten den werkgever om te weten te kunnen komen tot welke bedrijfsvereniging hij zich moet wenden om uitkeering, onnoozel of kwaadaardig noemen? In elk geval zal de heer Van Bruggen wel niet willen volhouden, dat daarvoor een individueele inschrijving van alle verzekerden noodig is, en dat de wetgever geen eenvoudiger en goedkooper middel zou kunnen vinden, om de verzekerden op de hoogte te doen zijn van wat zij dienen te weten. Maar een betoog als dat van den heer Van Bruggen toont mij wel voornamelijk dit aan, hoe weinig in den gedachtengang dezer heeren de economische belangen van het bedrijfsleven meetellen, om maar niet dadelijk te zeggen, dat deze voor hen géén rol spelen. Het is deze bureaucratische mentaliteit der ambtelijke sfeer, welke wij bovenal vreezen, wanneer wij den eisch stellen van het particulier initiatief tegenover de overheids-gestie. De heer Van Bruggen leert ons wel in de eerste plaats dat wij, voorstanders van het zelf-doen, nog geenszins op onze lauweren kunnen gaan rusten.

POSTHUMA.

Genève, 29-6-'28.

DE ADMINISTRATIEVE ZIJDE VAN DE ZIEKTEWET.

In de nummers van 13 en 20 Juni van dit weekblad is van de hand van Mr. Dr. J. van Bruggen een beschouwing verschenen over de controle in de Ziekte-wet. Naar aanleiding daarvan zij het ons vergund op deze zaak een ander licht te werpen dan door den schrijver dier artikelen is geschied.

Mr. van Bruggen acht het eenige betrouwbare middel om te waarborgen, dat de premie geregeld wordt betaald en dat iedere arbeider, die volgens de Wet verplicht verzekerd is, inderdaad het hem toekomende ziekengeld ontvangt, gelegen in een algemeene registratie van elken verzekerde door de Raden van Arbeid, terwijl hij meent, dat het vraagstuk van die registratie op eenmaal zou zijn opgelost, indien de kringen der verzekerden volgens de Invaliditeitswet en de Ziekte-wet werden gelijkgesteld. De kosten acht hij geen bezwaar van beteekenis.

Daartegenover zijn wij van oordeel, dat een individueele registratie van elken verzekerde door de Raden van Arbeid voor een goede uitvoering der ziekteverzekering noodig noch wenschelijk is, en dat de administratie van de Invaliditeitsverzekering practisch niet bruikbaar is, terwijl wij geenszins zoo licht over de kosten denken als hij.

Naar onze meening dienen bij de uitvoering der sociale verzekering in het algemeen belang der verzekerden zelf, de kosten tot het strikt onvermijdelijke te worden teruggebracht. Dit kan geschieden door een zoodanige wijze van uitvoering der Wet toe te passen, dat alle bij denzelfden werkgever in dienst zijnde arbeiders bij hetzelfde uitvoeringsorgaan verzekerd zijn. Deze stellingen wenschen wij in het hieronder volgende nader toe te lichten.

* * *

Om te beginnen merken wij op, dat in het stelsel der Ziekte-wet, zooals dit door Minister Slotemaker de Bruine is ingediend, de individueele registratie van alle verzekerden noch bedoeld, noch noodig is. De artikelen van Mr. van Bruggen wijzen er echter wel op, dat het gevaar niet denkbeeldig is, dat de Raden van Arbeid toch dien kant zullen uitgaan. Juist daarom achten wij het noodig aan te toonen, dat ook in het systeem van het ontwerp een algemeene registratie volkomen overbodig is.

Vooreerst is die algemeene registratie overbodig om te waarborgen, dat de premie geregeld wordt betaald. In het stelsel van Minister Slotemaker de Bruine moet de ondernemer, die niet is aangesloten bij een bedrijfsvereniging en die ook geen ondernemingsziekenkas heeft, de premie betalen aan den Raad van Arbeid. Wil dus de Raad van Arbeid een waarborg, dat de premie geregeld wordt voldaan, dan moet deze aanleggen een register van de werkgevers, wier arbeiders bij den Raad van Arbeid verzekerd zijn. Dit register is zeer gemakkelijk samen te stellen. Kent de Raad van Arbeid de werkgevers, die premie moeten betalen, dan moet hij alleen nog controleeren of zij voldoende premie betalen. Hier kan o.i. met steekproeven worden volstaan.

In de tweede plaats rijst de vraag of een Ziekte-wet, op deze eenvoudige wijze, volgens het stelsel der Ongevallenwet uitgevoerd, wel voldoende waarborgen geeft, dat de individueele arbeider ook inderdaad ziekte-geld krijgt, wanneer hij wegens ziekte verhinderd is zijn arbeid te verrichten.

Wij meenen te mogen aannemen, dat dit inderdaad het geval zal zijn. Immers de arbeiders krijgen in geval van ziekte hun uitkeering, hetzij direct van de fabriek, daar deze of een eigen kas heeft of als uitbetalingskantoor optreedt voor de bedrijfsvereniging, waarbij de onderneming is aangesloten, hetzij van den Raad van Arbeid. Voor zoover sommige arbeiders mochten zijn verzekerd bij een erkende bijzondere ziekenkas, levert dit evenmin moeilijkheden op. Zij weten bij welk adres zij moeten zijn voor hun uitkeering.

Het is niet noodig dat de Raad van Arbeid al die verzekerden kent. Zelfs is niet noodig, dat de Raad van Arbeid weet, welke arbeiders bij zijn kas verzekerd zijn en waar die arbeiders op een gegeven oogenblik in dienst zijn. Komt een verzekerde bij den Raad van Arbeid om ziekengeld aankloppen, dan dient hij een bewijsje van zijn ondernemer mede te brengen, waarin van het werkverzuim melding wordt gemaakt. De Raad kan dan onmiddellijk nagaan of de arbeiders van den betrokken werkgever bij den Raad van Arbeid zijn verzekerd. Mocht dit niet het geval zijn, dan kan de Raad van Arbeid den arbeider verwijzen naar het risicodragend orgaan, dat voor de uitkeering heeft te zorgen.

In het stelsel-Slotemaker de Bruine zal de Raad van Arbeid alleen de bij een bijzondere kas verzekerde arbeiders nominatim moeten registreeren. Zij zijn de enkelingen, die het collectief systeem van uitvoering doorbreken. Vandaar, dat de eenvoud van uitvoering

zeer zal worden gebaat, door de vrije keuze voor den arbeider, om zich bij een bijzonder erkende kas aan te sluiten, uit het ontwerp te verwijderen. Dan krijgen men een zuiver collectief stelsel van verzekering, waar bij de Raad van Arbeid alleen met de namen der ondernemers en hun risicodragers te maken heeft.

* * *

De heer Van Bruggen wil een anderen kant uit, gelijk wij reeds zagen. Hij wil alle verzekerde arbeiders individueel doen registreren. De deskundige schrijver vestigt bij de verdediging van zijn denkbeelden den indruk, als zou de aanpassing van de Ziektewet aan de Invaliditeitswet de administratie, welke thans door de Raden van Arbeid wordt gevoerd voor de uitvoering van laatstgenoemde Wet, bruikbaar maken voor de uitvoering van de Ziektewet.

Wij daarentegen, achten het volkomen illusoir dat men de administratie van de Raden van Arbeid voor de Invaliditeitswet in eenigszins beteekenende mate zal kunnen gebruiken voor de Ziektewet.

Als lid van de Commissie voor de vereenvoudiging in de uitvoering van de sociale verzekeringswetten hebben wij ons rekenschap kunnen geven van de bescheiden, welke op dit oogenblik bij de Raden van Arbeid voor deze administratie worden gebezigd. Er worden niet minder dan negen verschillende formulieren, kaarten en registers voor gebezigd; terwijl o.i. met een viertal zou kunnen worden volstaan. Hieruit hebben wij de op zichzelf reeds belangrijke les geput om, indien eenigszins mogelijk, geen ambtelijke organen met de uitvoering van sociale verzekeringswetten te belasten. Ambtelijke uitvoering — aldus weer de ervaring met de Invaliditeitswet — leidt tot een omslachtige en vaak dubbele administratie, omdat de uitvoeringsorganen geen voldoende sterken drang naar het meest eenvoudige stelsel hebben en bovendien zich niet veilig gevoelen als zij niet een reeds ingestelde controle nog eens doen controleeren. Het twee keer onbruikbaar maken van dezelfde rentekaarten — eerst bij de Raden van Arbeid, daarna nog eens bij de Rijksverzekeringsbank — spreekt in dit verband wel het sterkst.

Gaan wij nu eens na, welke bescheiden Rijksverzekeringsbank en Raden van Arbeid voor de Invaliditeitswet aanhouden en wat men daaraan voor de Ziektewet heeft.

Men heeft ten eerste formulieren van aanmelding, die numeriek worden opgeborgen in een dossier, ten tweede een numeriek register, waarin die formulieren worden ingeschreven. Ten derde treft men aan een lexicografische (alfabetische) klapper van de kaarten, die van elke aanmelding worden aangelegd, voorts een agendalijs waarop de namen der verzekeringsplichtig verklaarden bij dertigtallen worden geplaatst en met de aanmeldingsformulieren ter goedkeuring aan het Bestuur worden gezonden; ten vijfde een vervalddagen-register, waarin de vervalmaanden der kaarten worden aangeteekend; ten zesde een rentekaart voor iederen verzekerde; ten zevende een renteboekje, ten achtste een vijfjaarlijksche rekeningskaart; ten negende een permanente rekeningskaart.

In het dossier, het numerieke register en het lexicografische register nu vindt men vermeld naam en voornamen, geboorteplaats en datum van geboorte en datum van het begin der verzekering. Wat heeft men nu aan deze administratieve bescheiden voor de ziekteverzekering? Men kan natuurlijk voor de arbeiders, die onder de ziekteverzekering vallen dezelfde nummers gebruiken. Maar de kaarten, voor de invaliditeitsverzekering gebezigd kan men op geenerlei wijze voor de ziekteverzekering gebruiken.

Het feit, dat een arbeider in de invaliditeitsadministratie voorkomt, stelt nog niet vast, dat hij tevens volgens de Ziektewet verzekerd is. Wie opgehouden heeft arbeider te zijn valt in sommige gevallen direct en in andere gevallen na een maand buiten de Ziektewet, maar kan verzekerd blijven volgens de Invalidi-

teitswet. Naast de verzekerden, die in de Invaliditeitsadministratie den treffenden naam van „slapers” hebben gekregen, komt dus voor de Ziektewet een gansch andere groep n.l. van „uitgetrokkenenen”. Aan het dossier, het numeriek register en de alfabetische kaartenklapper, heeft men dus voor de vraag of een arbeider op een bepaald oogenblik in de ziekteverzekering valt, en daarop komt het toch aan, nog niet heel veel. Trouwens op zichzelf heeft het naar ons oordeel weinig waarde te weten, dat A. B. en C. enz. op het kaartenregister van de Ziektewet voorkomen. Zou er een geschil komen over de vraag of A. of B. of C. in de Ziektewet vallen, dan is dit geschil ook zonder register, dat toch geen bewijskracht heeft, wel op te lossen. Waar het op aankomt is, dat de verzekerden bij ziekte uitkeering krijgen en dat wat de Raden van Arbeid betreft voor hen premie is gestort. Maar daartoe is het register niet noodig.

De agendalijs is louter formeel en kan zelfs voor de invaliditeitsverzekering vervallen. Ditzelfde geldt trouwens ook voor het numerieke register. Een vervalddagenregister is bij de ziekteverzekering zeker overbodig. Er is hierbij geen noodzaak, dat een of andere kaart periodiek wordt ingezonden, tenzij de Regeering de premiebetaling, althans voor de bij den Raad van Arbeid verzekerden, door middel van zegels zal willen doen geschieden.

De vijfjaarlijksche rekeningskaart en de permanente rekeningskaart voor de Invaliditeitswet kunnen voor de Ziektewet evenmin diensten bewijzen. Het doel van de Ziekteverzekering is immers niet, na een zeker aantal jaren — of reeds vroeger, ingeval van invaliditeit — een vaste rente aan den arbeider te verzekeren, waarvan de hoegrootheid samenhangt met het totaal bedrag aan betaalde premiën en den duur der verzekering, doch om den verzekerde bij ziekte een uitkeering te verschaffen, waarvan de hoegrootheid alleen samenhangt met de loonklasse waarin premie is betaald. De verplichting tot geregelde premiebetaling staat hier los van het bedrag der uitkeering.

Aan de voor de Invaliditeitswet gevoerde administratie heeft de Raad van Arbeid derhalve voor de ziekteverzekering bitter weinig. Wat moet de Raad van Arbeid dan — indien de heer Van Bruggen zijn wenschen vervuld zag — voor de uitvoering der Ziektewet doen? Natuurlijk moet hij dan ten aanzien van iederen verzekerden arbeider noteeren in welke loonklasse voor hem premie moet worden betaald. Gebruikmakend van het nummer, dat de verzekerde in zijn invaliditeitsklapper heeft — zie hier het eenige voordeel — zal de Raad dus voor iederen verzekerde een geheel nieuwe kaart moeten maken. Op die kaart moeten ook voorkomen de namen en adressen van alle werkgevers, bij wie de verzekerde achtereenvolgens in dienst was — wat er moet gebeuren als de arbeider tijdelijk niet in loondienst is, vermeldt de heer Van Bruggen niet — en ingeval van ziekte, gedurende hoeveel tijd hij ziekengeld heeft genoten, zulks in verband o.a. met de bepalingen van de artikelen 34—38 der Ziektewet. Wil de R. v. A. dus alle verzekerden, die voor de Invaliditeitswet onder zijn ressort vallen ook voor de Ziektewet gaan administreren, dan moet hij een geheel nieuw stel kaarten opmaken en daarop alle mutaties vermelden.

Bovendien moet de Raad van Arbeid, wanneer de arbeider van woonplaats verandert, daarvan ook het uitbetalingskantoor in kennis stellen. Men bedenke immers, dat het aantal Raden van Arbeid beperkt is; elk ressort bezit een aantal kleinere gemeenten, ook op tamelijk grooten afstand van hun zetel gelegen. Men denke bijv. aan Wageningen, dat tot den Raad van Arbeid te Apeldoorn, en Oost-Vlieland, dat tot dien te Alkmaar behoort. Het gaat eenvoudig niet aan, indien men prijs stelt op een waarlijk sociale uitvoering der wet, arbeiders die ziek worden of hun gezinsleden te verplichten aan de kas van den Raad het ziekengeld te komen halen. Er

zal dus voor al die plaatsen een uitbetalingskantoor moeten komen. Dit wordt mogelijk gemaakt in de artikelen 105 en 106 der Ziektewet, maar brengt mede, dat ook elk uitbetalingskantoor moet weten, aan welken arbeider zij eventueel ziekgeld kan uitbetalen. Noodig zal dus zijn, dat in al die plaatsen een extract uit het centrale register van den Raad van Arbeid aanwezig is, dat telkens moet worden gewijzigd, wanneer de arbeiders van woonplaats veranderen en waarin elke verandering in het centrale register ten gevolge van verandering van patroon moet worden bijgehouden.

Zoals men ziet, moet dus bij een volledige registratie van alle verzekerden een gansch nieuwe administratie voor de Ziektewet ingevoerd worden.

Hiermede meenen wij de onhoudbaarheid te hebben aangetoond van de bewering van den heer Van Bruggen, dat het vraagstuk der registratie eenvoudig is opgelost van af het oogenblik, dat men den kring van de verzekerden krachtens de Ziektewet met dien van de Invaliditeitswet gelijk maakt.

Wil men dus bij de Raden van Arbeid de verzekerden individueel registreeren dan is daarvoor een geheel nieuwe administratie vereischt. Onderzoeken wij thans of die registratie inderdaad noodig is.

Mr. van Bruggen beroept zich in den aanvang van zijne beschouwingen op het verplicht karakter van de Ziekteverzekering, dat *bepaalde* administratieve eischen stelt aan allen, die bij de wet betrokken zijn. Wij meenen boven reeds duidelijk te hebben aangetoond, dat ook in het stelsel der Ziektewet die „bepaalde” eischen geenszins die zijn, welke Mr. van Bruggen wil zien gesteld. Ook de Ongevallenwet gaat uit van het beginsel der verplichte verzekering; niemand zal echter willen volhouden, dat daaruit de eisch van individueele registratie van alle verzekerden volgt; ieder is het er over eens, dat hierbij het stelsel van collectieve verzekering het juiste is en dat individueele administratie van alle verzekerden onnoodig en ongewenscht is. Welnu, gelijk wij in den aanvang van dit artikel reeds deden uitkomen, dat stelsel dient ook hier zooveel mogelijk gevolgd te worden door de verschillende bijzondere risicodragers.

Maar hoe moet het dan met de contrôle gaan?, vraagt Mr. van Bruggen. De Raad van Arbeid is toch in zijn functie van risicodragers voor alle arbeiders, die niet elders verzekerd zijn, gedwongen tot een „intensieve contrôle”. Het antwoord is zeer eenvoudig: die contrôle — welke niet „intensiever” behoeft te zijn dan die, welke de overige risicodragende organen uitoefenen over de bij *die* risicodragers verzekerden — heeft de Raad van Arbeid alleen uit te oefenen over de bij *zijn* kas verzekerde arbeiders. Het toezicht op de wijze, waarop de andere risicodragende organen de verzekering uitvoeren berust nu eenmaal niet bij de Raden van Arbeid. Wij geven toe, dat bij ongewijzigde handhaving van het stelsel Slotemaker de Bruine de administratie van de arbeider bij den Raad van Arbeid verzekerd, wellicht meer moeilijkheden zal kunnen opleveren dan die der arbeiders, welke bij de bijzondere risicodragers verzekerd zijn, omdat men bij de Raden van Arbeid al die arbeiders verzekerd zal krijgen, die door den aard van hun arbeid niet zijn onder te brengen bij ondernemingsziekenkassen of bedrijfsverenigingen.

Dit is de schaduwzijde van het stelsel der Wet, sedert deze door Minister Slotemaker de Bruine is uitgebreid tot de arbeiders, die niet werkzaam zijn in ondernemingen. Speciaal de arbeiders, die huiselijke diensten verrichten en die vaak bij verschillende werkgevers in dienst zijn, telkens van dienstbetrekking en ook dikwijls van woonplaats veranderen, zullen moeilijkheden opleveren. Maar dit moge allicht wel een reden zijn om op deze uitbreiding der Wet-Talma, die ook door het sociaal belang der verzekerden niet voldoende wordt gemotiveerd, aangezien voor hen bij ziekte voldoende pleegt te worden gezorgd, terug te

komen, het is zeker geen reden om nu de *niet* bij de Raden van Arbeid verzekerden allen één voor één door de Raden van Arbeid te doen registreeren.

Waar het, wat de premie-betaling betreft, op aankomt, is, of over het loon der bij de Raden van Arbeid verzekerde arbeiders voldoende premie is gestort. Acht de Raad van Arbeid voor deze contrôle een individueele registratie van de bij zijn kas verzekerden onmisbaar — wat wij betwisten — dan volgt daaruit toch niet, dat nu ook alle niet bij de kas van den Raad van Arbeid verzekerden hoofd voor hoofd op kaart moeten worden gebracht. De premie-betaling kan men — wij wezen er reeds op — door steekproeven bij de ondernemers controleeren. En wat het vaststellen van het premietarief betreft, heeft de Raad van Arbeid toch waarlijk aan de uit anderen hoofde te zijner beschikking staande gegevens genoeg, om zijn taak te vervullen. Hiervoor behoeft men zeker de namen van de bij andere risico-organen verzekerden niet te weten.

Van de arbeiders, die ziek worden en uitkeering ontvangen, dient natuurlijk de identiteit, in verband met de bepalingen der Wet omtrent den duur der uitkeering, uitsluiting van recht op uitkeering, enz. te worden vastgesteld.

Wat de niet bij de Raden van Arbeid verzekerden aangaat, moeten de Raden van Arbeid deze vaststelling alweer overlaten aan de bijzondere risicodragers, terwijl de Verzekeringsraad het noodige toezicht zal uitoefenen. En in de — waarschijnlijk niet talrijke gevallen — dat er bij den Raad van Arbeid klachten inkomen over het onthouden van ziekgeld of het bekniubbelen op die uitkeeringen, zal de Raad de klagers naar de onafhankelijke organen, die over de aanspraken der verzekerden beslissen, moeten verwijzen. Daarvoor is geenerlei dossier, klapper of kaartstelsel noodig. De wetenschap, bij welken werkgever hij werkzaam is of laatstelijk werkzaam was, mag men bij elken arbeider toch wel aanwezig achten. Een raadpleging van het werkgeversregister wijst dan spoedig den weg naar het risicodragend orgaan. Bovendien verlieze men niet uit het oog, dat de R. v. A. in dit opzicht den verzekerden slechts volkomen onverplicht de behulpzame hand biedt. Een wettelijke plicht rust ten dezen niet op hem.

Blijft de vraag, of de individueele registratie niet noodig is met het oog op de mogelijkheid, dat een arbeider, die een vorig jaar al 180 dagen uitkeering heeft ontvangen van een der andere in de Ziektewet genoemde risicodragers overgaat naar den R. v. A., en dus voorkomen moet worden, dat deze opnieuw ziekgeld gaat uitbetalen? O.i. is dit hoegenaamd geen motief om alle verzekerden te gaan registreeren bij de Raden van Arbeid. Elk uitvoeringsorgaan zal zich in de gevallen, dat daartoe aanleiding is, gebruikmakend van artikel 104c der Wet, tot den werkgever of het vorige uitvoeringsorgaan kunnen wenden ten einde de inlichtingen te verkrijgen, die het behoeft. Dit geldt ook voor den Raad van Arbeid.

Deze Raad kan bovendien, indien hij dit noodig acht, een zwarte lijst aanleggen van saboteurs van de Ziekteverzekering, doch een en ander is zeker geen voldoende motief om een volledige administratie van allen, die krachtens de wet verzekerd zijn, in te voeren.

Wij zien dus de noodzaak om voor de Ziektewet van alle verzekerden een individueele administratie in het leven te roepen geenszins in. Veeleer verdient het aanbeveling, vooral in het belang van de ziekenkassen van de Raden van Arbeid, om de administratie zoo eenvoudig mogelijk te houden.

Het denkbeeld van Mr. van Bruggen, om den kring van verzekerden volgens de Invaliditeitswet gelijk te maken aan dien volgens de Ziektewet, brengt in die administratie zeker geen vereenvoudiging, compliceert de zaken veeleer. In het voorbijgaan wijzen wij op de opmerking van Mr. van Bruggen, dat er geen extra arbeid en kosten noodig zullen zijn om de z.g. slapers (diegenen, die hoewel daartoe gerechtigd, hun verzekering niet hebben doen vervallen verklaren) uit te

schiften, omdat deze bij de Raden van Arbeid reeds zijn aangeteekend.

Wij wezen er in den aanvang reeds op, dat Mr. van Bruggen hier voorbij ziet, dat voor het eindigen der Ziekteverzekering heel andere regelen gelden dan voor het eindigen der Invaliditeitsverzekering. Deze „slapers”, die in de administratie van de Invaliditeitswet apart zijn „weggesteld”, moeten gedeeltelijk voor de Ziekteverzekering juist weer „ingesteld” worden, terwijl de „uitgetrokkenen” uit de Ziekteverzekering in vele gevallen weer niet de functie van „slapers” in de administratie van de Invaliditeitswet zullen vervullen. Hoe de geachte schrijver onder zulke omstandigheden kan zeggen, dat deze schiften geen extra arbeid en kosten zal meebrengen, is ons niet geheel duidelijk.

Belangrijker is intusschen, dat in het stelsel van den heer Van Bruggen al diegenen moeten worden opgespoord, die niet volgens de Invaliditeitswet, maar wel volgens de Ziektewet verzekerd zullen zijn. De schrijver schat dit aantal op 400.000 en maakt dan een becijfering, waaruit blijkt, dat de kosten van dezen opsporingsdienst f 240.000 zullen bedragen. Komt een in uitzicht gestelde uitbreiding van den kring van de verzekerden krachtens de Invaliditeitswet tot stand, dan zal — naar de berekening van Mr. van Bruggen — dit bedrag slechts de helft bedragen. Dat dit verschil zonder beteekenis is, omdat in dit geval de kosten voor rekening van de Invaliditeitswet in plaats van voor de Ziektewet komen, ziet de schrijver gelukkig in.

Maar dit kostenbezwaar heeft voor den geachten schrijver minder beteekenis dan voor ons. Hij stapt daar tamelijk luchtig overheen. Met Mr. Wittert van Hoogland schijnt hij van oordeel, dat het voteeren van een dergelijk bedrag van f 240.000 geenerlei bezwaren mag opleveren, omdat, mits men dit bedrag maar in 10 jaarlijksche annuïteiten afschrijft, de kosten per verzekerde minder dan 2 centen per jaar bedragen. Alsof men met een dergelijke redeneering ooit een overigens niet gerechtvaardigde uitgave kan billijken. Reeds dit onderdeel in het betoog van Mr. van Bruggen toont aan, wat wij in het begin reeds in den breede motiveerden, n.l. dat diens stelling, als zou met de uitbreiding van den kring van de verzekerden krachtens de Ziektewet tot die der Invaliditeitswet het vraagstuk der registratie op eenmaal *zonder dat het een cent zou kosten* zijn opgelost, onjuist is. Niet alleen is, gelijk wij hebben aangetoond, een geheel nieuwe administratie noodig, maar de uitbreiding van den kring der verzekerden kost al f 240.000 alleen voor eerste inrichtingskosten.

Wij meenen met het voorgaande wel te kunnen volstaan. Resumeerende komt het ons voor, dat het geheel verschillend karakter van de Invaliditeitswet en de Ziektewet een administratie van de verzekerden krachtens de Invaliditeitswet voor de Ziekteverzekering volkomen onbruikbaar maakt.

De verandering van werkgever, die bij de Invaliditeitsverzekering geen rol speelt, zal voor de ziekteverzekering tot een gansch andere, meer gecompliceerde administratie moeten leiden. De omstandigheden, waaronder voor een arbeider de verplichte ziekengeldverzekering eindigt, verschillen sterk van die, waaronder de verplichte Invaliditeitsverzekering eindigt. De alphabetische klapper plus de vijfjaarlijksche rentekaarten van de „slapers” geven dus geen inzicht omtrent de personen, die op zeker oogenblik krachtens de Ziektewet verzekerd zijn.

Aan de noodzakelijkheid, om aan de plaatselijke uitbetalingskantoren een extract van de administratie van den Raad van Arbeid bij te houden, heeft de heer Van Bruggen niet gedacht.

Of het per se noodig is, dat de administratie bij de Raden van Arbeid bij ongewijzigde invoering van het huidige ontwerp alle bij den Raad verzekerden individueel registreert, achten wij aan twijfel onderhevig.

Vast staat echter, dat die Raden in geen geval be-

hoeven te kennen de namen enz. van alle elders verzekerde arbeiders, behalve de bij een bijzondere kas verzekerden en, dat, indien de keuze voor den arbeider, om zich bij een bijzondere kas aan te sluiten door den Minister wordt teruggenomen, de administratie bij de Raden van Arbeid zeer veel wordt vereenvoudigd.

Op grond van deze overwegingen achten wij een hoofdelijke administratie voor de verzekerden van alle risico-dragende organen bij de Raden van Arbeid overbodig. Daarom pleiten wij ook voor zoodanige wijziging van de bepalingen der Wet, dat een volledige collectieve Ziekteverzekering wordt mogelijk gemaakt, waardoor geenerlei behoefte aan individueele registratie overblijft, de omvang en de kosten van de administratie geringer worden en de wet in populariteit zal winnen.

MOLENAAR.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DUITSCHLAND ONDER HET HERSTELRÉGIME.

II. (Slot).

Dr. F. H. Repelius te Berlijn schrijft ons:

De verdeeling der betalingen gedurende de eerste negen maanden van het vierde hersteljaar onder de verschillende crediteurstaten blijkt uit de volgende tabel:

(in millioenen G.M.)

	Frankrijk	Engeland	Vereen. Staten	Italië	België	Overige Staten	Totaal ¹⁾
Leverant. in natura	354,8	—	21,2	65,0	65,9	56,1	562,9
Reparation Recovery Acts	39,4	221,1	—	—	—	—	260,5
Dienst der leening	—	—	—	—	—	—	66,0
Bezettingkosten	39,6	9,5	—	—	1,9	—	51,0
Rechtstreeks overgemaakt	180,4	32,5	36,1	25,3	17,8	12,6	304,7
Intergeall. comm. ²⁾	—	—	—	—	—	—	7,6
Diversen	—	—	—	—	—	—	5,6
	614,1	263,1	57,2	90,2	85,2	69,0	1257,9

¹⁾ Afwijkingen in de optellingen zijn te verklaren uit afrondingen en, wat het algemeen totaal betreft, uit het feit, dat dit cijfer ook de niet aan bepaalde crediteurstaten ten goede komende uitgaven van den Generaal-Agent (dienst der leening, onkosten en rentevergoeding) bevat.

²⁾ Commissie van Herstel, Bureau van den Generaal-Agent, Rijnland-Commissie en Militaire Contrôle Commissie.

Afgezien van het bedrag van R.M. 5.500.000, dat aan de Spoorweg Maatschappij en aan de Bank voor Industriele Obligaties wegens door deze verrichte vooruitbetalingen als rentevergoeding is uitgekeerd, is het totaal bedrag aan de buitenlandse rechthebbenden overgemaakt; 52,27 pCt. werd ditmaal in valuta getransfereerd (in de eerste drie hersteljaren bedroeg dit percentage resp. 30,27, 35,35 en 49,45). In dezen vorm werden overgemaakt de bedragen, noodig voor den dienst der buitenlandse leening 1924, voor de betalingen in verband met de Reparation Recovery Acts, voor betalingen volgens een speciale regeling met de Vereenigde Staten en voor overmakingen in valuta als rechtstreeksche betalingen aan de crediteurstaten. Hadden laatstgenoemde overmakingen gedurende het derde hersteljaar slechts plaats in die maanden, waarin door de betalingen op de industrie-obligaties tweemaal 's jaars een zeer groot bedrag ter beschikking van den Generaal-Agent stond, ditmaal werden zij regelmatig verricht en wel G.M. 75.000.000 in April, G.M. 35.000.000 in Mei en G.M. 25.000.000 in elk der overige maanden en bovendien G.M. 36.000.000 aan de Vereenigde Staten op grond van hunne prioriteit wegens achterstallige bezettingkosten.

Op 31 Mei 1928 had de Generaal-Agent G.M. 162.500.000 in kas, waartegenover stonden G.M. 27.000.000 crediteuren en G.M. 92.000.000 ter

betaling van loopende contracten voor leveranties in natura.

De leveranties in natura bleven zich uitbreiden; vooral die aan Frankrijk hebben een belangrijken omvang aangenomen. Het voornaamste artikel is steenkolen, dan volgen vee, machines, suiker en andere landbouwproducten, metalen, hout en kunstmest; een nieuwe wet heeft de uitvoering van publieke werken op reparatie-rekening zeer vergemakkelijkt, zoodat thans verschillende belangrijke werken op dezen grondslag onder handen zijn.

Vermeld moge nog worden, dat de betalingen op grond van de Fransche Reparation Recovery Act thans volgens een regeling, soortgelijk aan die, welke reeds eenigen tijd met Engeland bestond en die berust op vrijwillige overdracht van deviezen door de Duitse exporteurs, plaats vinden. Voorts is de rente aan de Spoorweg Maatschappij vergoed voor vooruitbetalingen van 5 pCt. op 6 pCt. gebracht. Het is mogelijk gebleken ook de betalingen uit de industrie-obligaties nog eenigszins, zij het ook voor een kort tijdsverloop, te verdeelen. Eindelijk hebben de arbiters inzake het vraagstuk, of de opbrengst van door de geallieerden geliquideerd Duitsch particulier bezit in mindering van de herstelprestaties volgens het Expertsplan mogen worden gebracht, in ontkennenden zin uitspraak gedaan.

De verschillende Commissarissen en Trusteess hebben terzelfder tijd hunne rapporten uitgebracht.¹⁾

De Spoorwegcommissaris wijst op de moeilijke problemen, waarvoor de Spoorwegmaatschappij zich thans ziet gesteld, te weten de bestrijding der steeds stijgende exploitatiekosten en de financiering der kapitaals-uitgaven. De Commissaris vestigt, nu de Regeering hare toestemming onthouden heeft aan het voorstel der Maatschappij om de tarieven, zoowel voor passagiers- als voor goederenvervoer, te verhoogden,²⁾ de aandacht op de wetsbepaling, volgens welke de controle der Regeering ten aanzien van de tarieven nimmer in dien zin mag worden uitgeoefend, dat daardoor de Spoorwegmaatschappij zou worden verhinderd voldoende netto-inkomsten te verkrijgen om rente en aflossing voor de obligaties en preferente aandeelen te betalen. In geval overeenstemming tusschen Spoorwegmaatschappij en Regeering niet te bereiken is, dient de uitspraak van een speciaal College, verbonden aan het Duitsche Hooggerechtshof, te worden ingeroepen, waarvan nog hooger beroep mogelijk is of een arbiter te benoemen door den President van het Permanente Hof van Justitie.

De Commissaris voor de Verpande Belastingen heeft regelmatig de maandelijksche betalingen verricht op rekening van den Generaal-Agent, terwijl hij bovendien de in het plan voorziene reserve van R.M. 100.000.000 heeft gevormd. De opbrengst der verpande belastingen blijft zeer bevredigend. Zij zou zelfs voldoende zijn om de geheele annuïteit, waarvoor zij, voorzoover niet direct erbij betrokken, een onderpand oplevert, te betalen.

Niettegenstaande de dienst der industrie-obligaties thans naast 5 pCt. rente voor het eerst 1 pCt. aflossing bevat, waarmede de jaarlijksche bijdrage der industrie het maximum bedrag van G.M. 300.000.000 heeft bereikt, en niettegenstaande het feit, dat een aantal ondernemingen door faillissement e.d. is uitgevallen, kon de belasting, te beginnen met het tweede halfjaar van 1928, met 20 pCt. worden verlaagd. Het opereerend kapitaal der ondernemingen, dat de basis oplevert voor de ter opbrenging van deze reparatieverplichting ingestelde belasting, moet dus niet onbelangrijk zijn toegenomen. Overigens is de situatie ten aanzien van de obligaties, zoowel van de industrie als van de spoorwegmaatschappij, die zich in de handen

der Trusteess bevinden, niet veranderd. Van verkoop dezer obligaties is nog geen sprake geweest.

Hieronder volgen de gebruikelijke conjunctuurcijfers:

	Faillissementen	Werkloozen (duizenden)	Productie				Spoorwegverv. (1000 goederenwagens)
			Algem. indexcijfer (1924-26 = 100)	Steenkool	IJzer	Staal	
November 1927	574	605	129,3	12.864	1.119	1.401	4.156
December 1927	619	1.188	126,5	13.239	1.150	1.368	3.811
Januari 1928	766	1.333	127,8	13.421	1.181	1.469	3.541
Februari 1928	699	1.238	128,0	12.926	1.122	1.323	3.584
Maart 1928	791	1.011	126,9	14.117	1.170	1.423	4.069
April 1928	614	729	122,5	11.715	1.045	1.161	3.439

	Buitenlandsche Handel			Lev. in nat. (miljoenen RM)	Prijzen	
	Uitvoer	Invoer	Invoeroverschot		Groot-handel	Klein-handel
				(miljoenen RM)		
November 1927...	927	1.252	325	60,3	140,1	150,6
December 1927...	967	1.220	252	49,9	139,6	151,3
Januari 1928...	875	1.329	454	53,4	138,7	150,8
Februari 1928...	956	1.213	256	52,1	137,9	150,6
Maart 1928...	1.037	1.193	156	57,0	138,5	150,6
April 1928...	938	1.140	202		139,5	150,7

De binnenlandsche conjunctuur heeft zich in het algemeen op een hoog peil gehandhaafd. Productie en handelsomzetten hadden ongeveer denzelfden omvang als een jaar tevoren, doch verzeleken bij de wintermaanden, toen verschillende takken van industrie en handel het hoogste punt sedert de stabilisatie bereikt hadden, valt een geringe teruggang te constateeren. Werden voor een jaar de producten voornamelijk in het binnenland afgezet, in de laatste maanden is dit in mindere mate het geval. Verschillende symptomen wijzen erop, dat de conjunctuur zich bevindt in een vergevorderd stadium der expansieperiode.

De Generaal-Agent vestigt de aandacht op de voortgaande stijging der goederenprijzen, waardoor het algemeene niveau thans hooger is dan het sedert den herfst van 1925, toen de Duitsche industrie zich zette tot algemeene reorganisatie ten einde te komen tot lagere productiekosten, is geweest. Deze stijging deed zich vooral gevoelen op het gebied der industriele eindproducten. De salarisverhoging van het overheidspersoneel, die in den herfst van 1927 plaats vond, moest door de industrie worden gevolgd, waardoor met name de prijzen van steenkolen en van ijzeren staalproducten niet onaanzienlijk zijn verhoogd. De Generaal-Agent acht het problematisch, hoeveel de binnenlandsche prijzen verder kunnen stijgen zonder de binnenlandsche markt te beperken, terwijl hogere prijzen voor de uitvoerartikelen de Duitsche exportcapaciteit in gevaar zouden kunnen brengen en de tot dusver op dit gebied bereikte resultaten gedeeltelijk weer teniet zouden doen.

Voor den buitenlandschen handel van Duitschland is de invoer het meest variabele element. Hierin komen de wisselende grondstoffenbehoefden der industrie tot uitdrukking. De invloed der buitenlandsche leeningen is duidelijk waarneembaar: de activiteit van het bedrijfsleven wordt daardoor gestimuleerd, terwijl zij tevens de middelen verschaffen om den invoer te betalen. Voor den export is een dergelijke algemeene samenhang met de conjunctuur in het binnenland niet aan te wijzen. Het maximum gedurende de eerste twee jaren van het plan werd in Maart 1926 bereikt. Hierbij speelden gedwongen verkoopen in verband met den ongunstigen toestand in het binnenland een zekere rol. Van dit tijdstip af tot aan den herfst van 1927 doorliep het Duitsche bedrijfsleven alle stadia vanaf depressie tot groote activiteit, zoodat aan het eind

¹⁾ Voor dat van den Commissaris van de Rijksbank moge naar het nummer van 20 Juni jl. worden verwezen.

²⁾ Zie het artikel van Dr. Ing. G. Gothein „Het voorstel tot tarieverhoging van de Duitsche Rijksspoorwegen" in het nummer van 6 Juni jl. (Red.).

van deze periode de Deutsche industrieelen geen aanleiding hadden om de buitenlandsche markt intensief te bewerken. Sedertdien is de export groter geweest dan in eenige overeenkomende periode sinds de stabilisatie. Voor een gedeelte is dit wellicht het gevolg van eenige vermindering van het absorptievermogen der binnenlandsche markt, doch het is waarschijnlijk in sterke mate een weerspiegeling van de grootere exportcapaciteit, die gepaard gaat met de uitbreiding der productie, en van de grootere koopkracht van het buitenland.

AAANTEKENINGEN.

Indexcijfers van groothandelsprijzen.

„The Economist” schrijft: De stijgende tendens van het algemeen niveau der groothandelsprijzen gedurende de eerste maanden van dit jaar eindigde in Mei en maakte plaats voor een belangrijke daling in Juni, toen, zooals uit onderstaande tabel blijkt, alle groepen daalden, zoodat het indexcijfer van 4.034 tot 3.951 terugliep. Dit cijfer staat tegenover 3.945 op eind December en 4.004 op eind Juni 1927.

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901-5)...	500	300	500	400	500	2200	100,0
Einde Juli 1914	579	352	616½	464½	553	2565	116,6
„ Nov. 1918	1289	782½	1848	903	1389½	6212	282,6
„ Dec. 1923	853	815½	1382½	774	755	4580	208,2
„ Dec. 1924	992	789½	1452	815½	806	4855	220,7
„ Dec. 1925	936½	679	1120	733	782½	4251	193,2
„ Dec. 1926	875	736½	859	773½	731	3975	180,7
„ Juni 1927	913½	716	1007	662½	705	4004	182,0
„ Juli	872	707	1068	650	704½	4002	181,9
„ Aug.	883	731	1111	640	706	4071	185,0
„ Sept.	860½	748½	1098½	617	713½	4038	183,5
„ Oct.	837	731½	1088	620½	719	3996	181,6
„ Nov.	820	732	1050	630	724½	3957	179,9
„ Dec.	845½	716½	1029½	620½	733	3945	179,3
„ Jan. 1928	839	685½	1031	609	722½	3887	176,7
„ Feb.	852½	700	1050½	594½	723	3921	178,2
„ Mrt.	882	676	1087½	598	723	3967	180,3
„ Apr.	913½	669	1100	602	754½	4039	183,6
„ Mei	948½	655	1096½	609½	724½	4034	183,4
„ Juni	893½	647	1091	601	718½	3951	179,6

Wat de bewegingen gedurende de afgelopen maand betreft, zijn de belangrijkste die in de groep granen en vleesch, waar een sterke daling in tarwe en aardappelen overheerscht, terwijl feitelijk ieder afzonderlijk artikel van deze groep lager staat dan einde Mei. De daling in het cijfer der andere voedings- en genotmiddelen is minder groot: boter was duurder, maar thee daalde met ruim 1 d. per pond. Bij de weefstoffen werd een stijging in Amerikaansche katoen ruimschoots gecompenseerd door een daling in Egyptische, terwijl garen en laken duurder zijn; vlas en hennep zijn goedkooper, doch jute werd iets duurder. Het lagere cijfer voor de groep delfstoffen is toe te schrijven aan lood, tin en koper, die deze maand alle lager waren. In de groep diversen waren de veranderingen gering.

Uit de bovenstaande tabel blijkt, dat het algemeene niveau der groothandelsprijzen aan het einde van het afgelopen halfjaar nagenoeg even hoog staat als in het begin, doordat de daling in Juni de stijging in de voorafgaande maanden compenseerde. Granen en vleesch staan echter, ondanks de sterke daling in Juni, hooger dan einde 1927 evenals weefstoffen, doch de andere drie groepen staan lager dan zes maanden geleden. Onderstaande tabel geeft het indexcijfer van de afzonderlijke handelsartikelen per einde Juni benevens de stijging of daling gedurende het afgelopen halfjaar.

In de eerste groep werd de stijging gedurende het halfjaar voornamelijk veroorzaakt door aardappelen (ondanks een prijsverlaging in Juni) en rundvleesch, terwijl varkensvleesch het meest daalde. Bij de andere

	Index-cijfer	of		Index-cijfer	of		Index-cijfer	of
		+			+			+
Tarwe (btl. (Eng.)	89	-9	Katoen(Am.)	110	+19	Koper	52½	+2
Meel	83½	+8	„ (Egypt.)	138	+16	Delfstoff.	601	-19½
Gerst	84½	-4	Garen	104½	+10½	Hout (Baltisch)	93	..
Haver	101	+27	Laken	112½	+4	Hout (Amerik.)	77½	..
Aardapp.	112½	+37½	Wol (Eng.)	148½	+2½	Leder	76½	-5
Rijst	104	-5½	„ (Austr.)	109	..	Petroleum	87½	-12
Rundvl.	80	+21½	Zijde	68	+2	Oliën	11½	-6
Schapenvl.	86	+1½	Vlas	133	+3	Oliefzaden	78	+6½
Varkensvl.	71	-29	Hennep	53½	-6	Talk	67½	+1½
Gran. en vl.	893½	+48	Jute	114	+10	Indigo	65	+3½
Thee	129	-26	Weefstoffen	1091	+61½	Soda	76½	..
Koffie	133½	+1½	Ruw-Ijzer	71	+1	Rubber	85½	..
Rietsuiker	91½	-22	Stalen rails	71	..	Diversen	718½	-14½
Bietsuiker	95½	-20½	Ijz. staven	79	..	Totaal	3951	+6
Boter	81	-2½	Kolen (st.)	93	+2			
Tabak	116½	..	„ (huisbr.)	61½	+1			
And. voed. en genotm.	647	-69½	Lood	89½	-5			
			Tin	83½	-20			

voedings- en genotmiddelen treedt de daling in thee en suiker op den voorgrond. In de groep weefstoffen vormt hennep met een geringe daling de eenige uitzondering op de algemeen stijgende tendens, terwijl de daling in het cijfer der delfstoffen hoofdzakelijk veroorzaakt werd door tin. In de groep diversen hebben gedurende het afgelopen halfjaar evenmin als gedurende de afgelopen maand belangrijke wijzigingen plaats gevonden.

De volgende tabel geeft de huidige noteeringen van een aantal belangrijke handelsartikelen en een vergelijking met de prijzen van einde Maart 1928, Maart en Juni 1927 en Juni en December 1926.

	1926		1927		1928	
	Einde Juni	Einde Dec.	Einde Maart	Einde Juni	Einde Maart	Einde Juni
Tarwe, North Manitoba No. 1. per qr.	62/3	59/-	60/6	62/6	60/9	53/6
Meel... p. 280 lbs.	50/-	44/-	43/-	45/-	41/-	41/-
Rundvleesch, Eng. in helften, per 8 lbs.	5/8	4/10	5/4	6/-	5/10	6/5
Thee... per lb....	1/7	1/5¼	1/6¼	1/7¼	1/3¼	1/3½
Suiker, B. W. I. gekristall. per cwt.	25/4½	34/9	30/6	32/3	28/-	26/9
Katoen, Middling American per lb...	9.30 d.	6.90 d.	7.82 d.	9.04 d.	10.94 d.	12.13 d.
Garens, 32er twist per lb.	14¾ d.	12¾ d.	12¾ d.	15¼ d.	16¼ d.	17¼ d.
Wol, Queensland, gewasschen per lb.	45 d.	45 d.	46 d.	45½ d.	48 d.	48 d.
Vlas, Riga Z.K. p. ton	£ 65.10/-	£ 54	£ 86	£ 109	£ 107	£ 97
Jute, incl. firsts, p. ton	£ 43¾	£ 31¼	£ 31	£ 30¾	£ 31¾	£ 34¼
Ruw-ijzer, Cleveland G.M.B. No. 3, p. ton	81/-	87/6	80/-	70/-	66/-	66/-
Stalen rails, Middleborough, ... p. ton	£ 8.5/-	£ 8.10/-	£ 8.10/-	£ 8.10/-	£ 8.10/-	£ 8.10/-
Kolen, Beste stoom- p. ton	27/6	29/6	24/-	21/6	20/6	20/6
Lood, Eng. ruw-, p. t.	£ 31.5/-	£ 30.5/-	£ 28.10/-	£ 25	£ 21	£ 22¼
Tin, Standaard-, p. t.	£ 273¾	£ 300¾	£ 307¾	£ 300¾	£ 235¾	£ 213¾
Petroleum per 8 lbs.	1/1	1/1	1/1	1/-	10½ d.	10½ d.
Rubber, Para, per lb.	1/8	1/4¼	1/5¼	1/4½	1/0¼	11 d.
Oliefzaden, Lijnolie en Raapolie, p. ton	£ 42¾	£ 39¼	£ 38¾	£ 39½	£ 36½	£ 36½

Vergeleken met 30 Juni 1927 zijn de volgende handelsartikelen duurder: rundvleesch, jute, katoen en

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal
Juli 1914....	100	100	100	100	100	100
December 1918....	226	222	293	186	241	237,5
December 1923....	148	231	225	167	136	178,6
December 1924....	171	224	235	175	146	189,3
December 1925....	162	193	182	158	141	165,8
December 1926....	151	209	139	167	132	155,0
Juni 1927....	158	204	163	143	127	156,1
Juli	151	201	173	140	127	156,7
Augustus	152	208	180	138	128	158,1
September	149	213	178	133	129	157,4
October	144	208	176	134	130	155,8
November	142	208	170	136	131	154,3
December	146	204	167	133	132	153,8
Januari 1928....	145	195	167	131	131	151,5
Februari	147	199	170	128	131	152,8
Maart	152	192	176	129	131	154,7
April	158	190	178	130	136	157,4
Mei	164	186	178	131	131	157,3
Juni	154	183	177	129	130	154,0

wol. Aan den anderen kant zijn tarwe, thee, vlas, suiker, ruw-ijzer, kolen, lood, tin, petroleum, rubber en olieozaden goedkoper dan een jaar geleden.

Uit de eerst gegeven tabel blijkt, dat de stijging van het indexcijfer boven de basis der gemiddelde prijzen over 1901-'05 79,6 procent bedraagt. Berekent men de cijfers op basis einde Juli 1914, dan blijkt de stijging boven het voor-oorlogsniveau 54 procent te bedragen, zooals de vierde tabel aantoont.

Zooals men ziet komt de stijging boven het voor-oorlogsniveau in granen en vleesch geheel overeen met de stijging van het totaal; de groep andere voedings- en genotmiddelen en de groep weefstoffen zijn boven het gemiddelde gestegen, terwijl de groep delfstoffen en diversen ver beneden het gemiddelde zijn gebleven.

Voorts volgt hier nog een overzicht van het prijsverloop in een aantal belangrijke landen.

	Ver. Staten ¹⁾	Frankrijk	Italië	Duitsch-land ²⁾	Zwitserland	Zweden	Nederland ³⁾	Japan
Novemb. 1913	100 ⁴⁾	100 ⁶⁾	100	100	100 ⁷⁾	100	100	100
Novemb. 1918	358	438	...	...	367	392	214	214
Hoogste 1920	591	679	...	...	325	366	297	322
Decemb. 1923	101 ⁵⁾	458	577	...	183	160	154	211
Decemb. 1924	98 ⁵⁾	507	640	137 ⁵⁾	171	168	160	214
Decemb. 1925	103 ⁵⁾	632	715	142 ⁵⁾	156	155	155	194
Decemb. 1926	100 ⁵⁾	627	619	137	148	150	147	170
April 1927	94	637	565	135	146	143	143	170
Mei "	94	629	536	137	147	145	145	171
Juni "	94	623	509	138	147	146	149	173
Juli "	94	621	491	138	147	146	151	170
Augustus "	95	619	485	138	147	146	149	167
September "	96	601	484	140	148	148	150	169
October "	97	588	484	140	148	147	150	170
November "	97	595	484	140	149	148	151	168
December "	97	605	483	140	150	148	151	168
Januari 1928	96	608	490	139	...	148	153	169
Februari "	96	610	489	138	...	147	150	169
Maart "	96	624	491	138	...	149	152	...
April "	97	624	493	139	...	151	153	169

1) Bureau of Labour. 2) Stat. Reichsamt. 3) Sedert 1922 gebaseerd op 48 artikelen. 4) 1926=100. 5) Jaargemiddelde. 6) Sedert October 1923: Juli 1914=100. 7) Midden 1914=100.

De volgende opmerkingen zijn ontleend aan de desbetreffende maandpublicatie van het Centraal Bureau voor de Statistiek en hebben betrekking op de Nederlandsche indexcijfers met basis 1913 = 100.

Bij beschouwing der cijfers over Mei 1928, in vergelijking met de maand April 1928, blijkt, dat het algemeen indexcijfer met één punt is gedaald, het indexcijfer voor voedingsmiddelen e.d. daarentegen ging, in vergelijking met April 1928, één punt omhoog.

Tegenover een prijsstijging van 17 artikelen met in totaal 80 punten staat een prijsdaling van 15 artikelen met in totaal 127 punten. Met 10 of meer punten stegen de artikelen: haver (11) en peper (14 punten); met 10 of meer punten daalden daarentegen de artikelen: aardappelen (10), melk (12), kalfsvleesch (11), schapenvleesch (13) en paardenhuiden (43 punten).

MAANDCIJFERS.

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	Mei 1928		Mei 1927	
	In miljoenen	Aantal	In miljoenen	Aantal
Giro's (eenzijdige vermelding)				
Girobetalingen aan gemeentestellingen	f 57.8	26.286	f 75.4	23.699
Girobetalingen aan particulieren	„ 16.5	78.691	„ 22.9	84.698
<i>Geldomzet.</i>				
Ontvangsten	„ 5.1	6.908	„ 4.7	6.864
Betalings	„ 7.2	34.329	„ 6.7	29.424
Part.rekeninghouders	„ 18.9 ¹⁾	32.846 ²⁾	„ 19.4 ¹⁾	30.096 ²⁾
Waarvan rekeningh. welke gelden voor 1 jaar vast hebben gedeponeed	„ 9.4	3.683 ²⁾	„ 9.3	3.292 ²⁾

1) Gemiddeld saldo te goed. 2) Einde der maand.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 4 ¹ / ₂ 13 Oct. '27	Zwits. Nat. Bk. 3 ¹ / ₂ 22 Oct. '25
Bel. Binn. Eff. 5 13 Oct. '27	N. Bk. v. Denem. 5 23 Juni '27
Bk. (Vrsch. in R.C. 6 13 Oct. '27	Zweedsche Rbk 4 30 Apr. '28
Javasche Bank. . . . 4 14 Juli '26	Bank v. Noorw. 5 ¹ / ₂ 26 Mrt. '28
Bank van Engeland 4 ¹ / ₂ 21 Apr. '27	Bk. v. Tsjecho-
Duitsche Rijksbank 7 5 Oct. '27	slowakije . . 5 8 Mrt. '27
Bank v. Frankrijk. 3 ¹ / ₂ 19 Jan. '28	N. Bk. v. O'rijk. 6 27 Jan. '28
Belgische Nat. Bnk. 4 30 Juni '28	N. Bk. v. Hong. 6 26 Aug. '26
Fed. Res. Bank N.Y. 4 ¹ / ₂ 17 Mei '28	Bank v. Italië. 5 ¹ / ₂ 25 Juni '28
Bank van Spanje. . . 5 23 Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk 5 ¹ / ₂ 9 Jan. '28

OPEN MARKT.

	1928				1927	1926	1914
	7 Juli	2/7 Juli	25/30 Juni	18/23 Juni	4/9 Juli	5/10 Juli	20/24 Juli
<i>Amsterdam</i>							
Partic. disc.	4-1/8	4-5/16	4-3/8	4-1/4	3 1/2-5/8	27/8-3	3 1/8-3/16
Prolong. 1)	3 3/4	3 1/2-4 1/4	4-1/2	3 5/8-3 3/4	3 1/4-1 1/2	2 1/2-3 1/2	2 1/4-3 3/4
<i>Londen</i>							
Daggeld ..	2 1/4-3 1/2	2-3 1/2	3-6	2 1/2-3 1/2	2 3/4-4	3 3/4-4 3/4	1 3/4-2
Partic. disc.	3 1/16-3 3/4	3 1/16-7/8	3 3/16-15/16	3 3/4-7/8	4 5/16-3/8	4 1/8-5/16	2 1/4-3 3/4
<i>Berlijn 1)</i>							
Daggeld ..	7-8 1/2	7-10	5-10	5-7 1/2	6-9	3 1/2-7	—
Partic. disc.	6 3/4	6 3/4	6 3/4-3/4	6 1/2-5/8	5 7/8	4 1/2-5/8	—
30-55 d. . .	6 3/4	6 3/4	6 3/4-7/8	6 1/2-5/8	5 7/8	4 1/2	2 1/8-1/2
56-90 d. . .	6 3/4	6 3/4	6 3/4-7/8	6 1/2-5/8	5 7/8	4 1/2	—
<i>Waren-</i>							
<i>wechsel.</i>	6 7/8-7	6 7/8-7	7	6 3/4-7	5 7/8-6 1/4	5-1/4	—
<i>New York</i>							
Daggeld 1)	5 1/2-3/4	5-10 1/4	6 1/2-8 1/4	5 1/2-6 3/4	4-3/4	4 1/2-3/4	1 3/4-2 1/2
Partic. disc.	4 1/4	4 1/4	4 1/4	4 1/4	3 3/4-7/8	3 1/2	—

1) Koers van 6 Juli en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York **)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
3 Juli 1928	2.48 1/8	12.09 1/2	59.25	9.74	34.64 1/2	99 3/4
4 „ 1928	2.48 1/8	12.09 1/8	59.25 1/2	9.74 1/4	34.64 1/2	99 3/4
5 „ 1928	2.48 3/16	12.09 1/2	59.25 1/2	9.73 1/4	34.64	99 3/4
6 „ 1928	2.48 3/16	12.09 5/8	59.27 1/2	9.73 3/4	34.64	99 7/8
7 „ 1928	—	—	—	—	—	99 7/8
9 „ 1928	2.48 1/8	12.08 3/4	59.25	9.73 1/2	34.63	99 3/4
Laagste d.w. 1)	2.48 1/16	12.08 1/8	59.21	9.72 1/2	34.61	99 1/2
Hoogste d.w. 1)	2.48 3/8	12.09 7/8	59.28	9.76	34.66	100 1/8
2 Juli 1928	2.48 1/16	12.09 3/8	59.26	9.74 1/4	34.63 1/2	99 3/4
25 Juni 1928	2.48 1/8	12.10 3/8	59.31 1/2	9.75 1/2	34.66 1/2	99 3/4
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10 1/4	59.26	9.75	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
3 Juli 1928	47.83 1/2	34.95	7.34 1/2	1.52	13.04	40.88
4 „ 1928	47.84	34.97 1/2	7.35	1.52	13.04 1/2	40.98
5 „ 1928	47.84	34.97 1/2	7.35	1.52	13.04	40.96
6 „ 1928	47.84	34.97 1/2	7.34	1.52	13.04 1/2	40.98
7 „ 1928	—	—	7.35	1.52	—	—
9 „ 1928	47.83 1/2	34.97 1/2	7.34 1/2	1.52	13.03	40.99
Laagste d.w. 1)	47.80	34.85	7.32	1.47 1/2	13.02	40.77 1/2
Hoogste d.w. 1)	47.86	35.10	7.37 1/2	1.55	13.08	41.07 1/2
2 Juli 1928	47.82 1/2	34.95	7.35	1.52	13.05	40.90
25 Juni 1928	47.84 1/2	34.95	7.34	1.51	13.05 1/2	41.08
Muntpariteit	48.—	35.—	2)	48.—	13.09	48.—

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Helsingfors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
3 Juli 1928	66.60	66.47 1/2	66.42 1/2	6.24	105 1/2	2.47 1/2
4 „ 1928	66.57 1/2	66.47 1/2	66.42 1/2	6.24 1/2	105 3/8	2.47 1/2
5 „ 1928	66.60	66.47 1/2	66.42 1/2	6.24	105 3/8	2.47 1/2
6 „ 1928	66.57 1/2	66.47 1/2	66.42 1/2	6.24	105 1/2	2.47 3/4
7 „ 1928	—	—	—	6.24	105 3/8	2.47 3/4
9 „ 1928	66.55	66.45	66.42 1/2	6.24	105 1/4	2.47 1/2
Laagste d.w. 1)	66.50	66.40	66.35	6.22	105	2.47 1/4
Hoogste d.w. 1)	66.65	66.55	66.45	6.26	105 3/4	2.48
2 Juli 1928	66.60	66.50	66.42 1/2	6.24	105 1/2	2.47 1/2
25 Juni 1928	66.57 1/2	66.52 1/2	66.42 1/2	6.24	105 1/2	2.47 1/2
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26 1/2	105 5/8	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 1/5 en 7.21 1/2.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
3 Juli 1928	4,87½	3,92½	23,87½	40,30½
4 " 1928	—	—	—	—
5 " 1928	4,87½	3,92½	23,87½	40,30
6 " 1928	4,87½	3,92½	23,88	40,29½
7 " 1928	4,87½	3,92½	23,88	40,29
9 " 1928	4,867/8	3,92½	23,88	40,30
11 Juli 1927	4,8517/32	3,91½	23,69¾	40,06
Muntpariteit ..	4,8667	13,92	23,81¼	403/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	23 Juni 1928	30 Juni 1928	2/7 Juli 1928 Laagste	Hoogste	7 Juli 1928
Alexandrië ..	Piast. p. £	97½	97½	977/16	977/16	97½
Athene	Dr. p. £	375	375	374½	375½	375
Bangkok ...	Sh. p. tical	1/103/8	1/103/8	1/105/16	1/105/16	1/105/16
Budapest ...	Pen. p. £	27,98½	27,96½	27,93	27,98	27,95½
B. Aires ...	d. p. \$	477/8	477/8	477/8	477/8	4713/32
Calcutta	Sh. p. rup.	1/53/8	1/53/8	1/57/8	1/515/16	1/559/64
Constantin ..	Piast. p. £	957½	957½	945	960	950
Hongkong ..	Sh. p. \$	2/05/8	2/021/32	2/01/8	2/1	2/0½
Kobe	Sh. p. yen	1/103/8	1/107/8	1/103/8	1/103/8	1/103/8
Lissabon ..	Escu. p. £	108¾	108½	107	109	108¾
Mexico	d. per \$	23¾	23¾	23¾	24¾	23¾
Montevideo ..	d. per \$	501/8	50½	50	50½	50½
Montreal ..	\$ per £	4,883/8	4,88¾	4,881/8	4,881/8	4,88¾
R.d.Janeiro ..	d. per Mil.	557/64	557/64	555/64	559/32	557/64
Shanghai ...	Sh. p. tael	2/81/16	2/817/32	2/7¾	2/81/16	2/81/16
Singapore ...	id. p. \$	2/3¾	2/3¾	2/311/16	2/3¾	2/3¾
Valparaiso ..	\$ p. £	39,50	39,60	39,58	39,73	39,66
Warschau ...	Zl. p. £	43,47½	43,48½	43¼	43¾	43¾

1) 90 dg. 2) Noteering van 29 Juni.

ZILVERPRIJS

Londen ¹⁾	N.York ²⁾	Londen
2 Juli 1928..	277/16	593/8
3 " 1928..	277/8	593/8
4 " 1928..	277/16	—
5 " 1928..	27¾	591/8
6 " 1928..	27¾	59¼
7 " 1928..	277/16	593/8
9 Juli 1927..	257/8	561/8
20 Juli 1914..	2415/16	59

GOLDPRIJS³⁾

Londen	
2 Juli 1928....	84/10¾
3 " 1928....	84/10
4 " 1928....	84/10½
5 " 1928....	84/10½
6 " 1928....	84/10½
7 " 1928....	84/10½
9 Juli 1927....	84/11½
20 Juli 1914....	84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Vorderingen.	30 Juni 1928	7 Juli 1928
Saldo bij de Nederlandsche Bank...	f 134.839,25	f 89.746,88
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten Voorschot op ultimo Mei 1928 aan de gem. op voor haar door de Rijks- administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en openten op de Rijksinkomsten belasting.....	" 13.132.183,93	" 13.132.183,93
Voorschotten aan Suriname.....	" 9.199.046,14	" 9.210.795,47
Kasvord. weg. creditverst. a/h. buitenl. Daggleeningen tegen onderpand van Staatsschuldbrieven.....	" 146.681.891,84	" 147.796.199,27
Saldo der postrekeningen van Rijks- comptabelen.....	" 13.000.000,—	—
Vordering op het Staatsbedrijf der P. T. en T. 2).....	" 11.676.112,30	" 13.459.265,78
Id. op andere Staatsbedrijven 2).....	" 2.755.348,03	" 2.935.348,03
Verplichtingen.		
Voorschot door de Nederl. Bank ...	f 7.859.573,21	f 8.619.512,63
Schatkistbiljetten in omloop.....	" 103.526.000,—	" 103.526.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	—	—
Waarvan direct bij de Ned. Bank ..	—	—
Zilverbons in omloop.....	" 11.818.970,50	" 11.517.533,50
Schuld a. d. Bank v. Ned. Gemeenten 2) ..	—	—
Id. aan Ned.-Indië	" 15.180.459,58	" 12.585.329,79
Id. aan Curaçao	" 245.051,79	" 229.166,68
Id. a. h. Alg. Burg. Pensioenfonds 2) ..	" 25.533.248,52	" 5.177.806,22
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 2) ..	" 26.959.320,59	" 30.114.182,76
Id. aan andere Staatsbedrijven 2).....	" 1.465.000,—	" 1.565.000,—
Id. aan diverse instellingen 2).....	" 6.654.155,58	" 6.634.686,96

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929.

2) In rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	30 Juni 1928	7 Juli 1928
Vorderingen:		
Saldo bij 's Rijks kas	f 15.180.000,—	f 12.585.000,—
Saldo bij de Javasche Bank	" 12.347.000,—	" 6.969.000,—
Verplichtingen:		
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-Indië	—	—
Voorschot Javasche Bank aan N.-Indië	—	—
Schatkistpromessen in omloop.....	" 150.000,—	" 150.000,—
Muntbiljetten in omloop	" 34.824.000,—	" 35.448.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds..	" 852.000,—	" 1.160.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	" 713.000,—	" 1.055.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 9 Juli 1928.

Activa.	
Binnenl. Wis-	Hfdbk. f 42.172.398,45
sels, Prom.,	Bijbnk. " 2.847.751,55
enz. in disc.	Ag.sch. " 10.870.254,77
	f 55.890.404,77
Papier o. h. Buitenl. in disconto.....	—
Idem eigen portef. .	f 195.737.726,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. ..	—
	f 195.737.726,—
Beleeningen	Hfdbk. f 38.670.326,57
incl. vrsch.	Bijbnk. " 8.484.413,16
in rek.-crt.	Ag.sch. " 60.792.374,03
op onderp.	f 107.947.113,76
Op Effecten.....	f 103.752.913,76
Op Goederen en Spec. ..	4.194.200,—
	f 107.947.113,76
Voorschotten a. h. Rijk	5.076.892,53
Munt en Muntmateriaal	
Munt, Goud	f 67.512.970,—
Muntmat., Goud ..	367.528.459,64
	f 435.041.429,64
Munt, Zilver, enz. ..	23.075.761,43
Muntmat., Zilver ..	—
	f 458.117.191,07
Belegging 1/5 kapitaal, reserves en pen- sioenfonds	24.538.320,37
Gebouwen en Meub. der Bank.....	5.000.000,—
Diverse rekeningen	35.285.077,89
	f 887.592.726,39
Passiva.	
Kapitaal.....	f 20.000.000,—
Reservefonds	7.157.903,12
Bijzondere reserve	8.000.000,—
Pensioenfonds	5.492.748,39
Bankbiljetten in omloop.....	806.578.825,—
Bankassigatiën in omloop.....	243.869,81
Rek.-Cour. f Het Rijk f	—
saldo's: { Anderen " 36.221.596,53	36.221.596,53
Diverse rekeningen	3.897.783,54
	f 887.592.726,39

Beschikbaar metaalsaldo	f 289.001.171,54
Op de basis van 2/5 metaaldekking.....	120.392.313,27
Minder bedrag aan bankbiljetten in om- loop dan waartoe de Bank gerechtigd is. ..	1.445.005.855,—
Voornaamste posten in duizenden guldens.	

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikk. Metaal- saldo	Dek- kings perc.
	Munt	Muntmat.				
9 Juli '28	67.513	367.528	806.579	36.465	289.001	54
2 " '28	67.521	367.528	828.755	45.884	283.110	52
25 Juni '28	67.573	367.466	768.177	50.439	294.754	56
18 " '28	67.567	367.469	778.059	45.490	293.255	55
11 " '28	67.563	367.469	790.555	46.753	290.097	55
4 " '28	67.616	367.469	811.834	34.961	289.607	54
11 Juli '27	68.275	333.571	808.322	52.231	257.397	50
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist- promessen rechtstreeks	Belee- ningen	Papier op het buitenl.	Diverse reke- ningen ²⁾
2 " 1928	41.592	—	143.155	195.765	28.087
25 Juni 1928	57.881	—	102.901	196.745	35.783
14 " 1928	50.410	—	104.869	196.568	36.635
11 " 1928	53.449	—	108.647	196.473	38.696
4 " 1928	57.484	—	109.161	196.397	40.880
11 Juli 1927	161.845	—	125.733	134.659	24.407
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

1) Op de basis van 2/5 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circu- latie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div. reke- ningen ¹⁾
2 Juni 1928..	1.081	1.584	574	814	469
26 Mei 1928..	1.090	1.495	550	813	492
19 " 1928..	1.090	1.471	507	815	446
12 " 1928..	1.090	1.472	554	809	442
5 " 1928..	1.090	1.612	508	805	444
4 Juni 1927..	1.030	1.568	551	951	535
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
7 Juli 1928	188.700		316.900	38.900	117.540
30 Juni 1928	189.100		310.700	49.600	117.040
23 „ 1928	189.700		307.600	50.000	118.180
9 Juni 1928	174.216	16.623	311.171	47.783	119.400
2 „ 1928	174.251	16.808	306.429	44.011	121.311
26 Mei 1928	174.351	17.877	304.634	43.193	123.003
19 „ 1928	174.401	17.885	304.589	43.780	122.910
9 Juli 1927	148.846	23.974	321.494	63.753	132.294
10 Juli 1926	200.024	33.927	338.773	45.666	157.504
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
7 Juli 1928		139.600		***	53
30 Juni 1928		137.700		***	52
23 „ 1928		133.300		***	53
9 Juni 1928	15.353	19.636	73.130	67.059	53
2 „ 1928	14.825	19.128	68.339	64.042	55
26 Mei 1928	14.282	16.888	65.169	66.108	55
19 „ 1928	14.188	17.913	64.941	65.903	55
9 Juli 1927	14.345	26.840	81.073	48.250	54
10 Juli 1926	11.817	24.410	53.626	64.899	62
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis $\frac{2}{5}$ metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
4 Juli 1928	173.428	137.166	300.157	56.250	250.791
27 Juni 1928	172.287	136.256	296.030	56.250	246.606
20 „ 1928	171.691	135.027	296.454	56.250	247.017
13 „ 1928	168.100	135.074	296.508	56.250	247.055
6 „ 1928	164.074	135.662	295.651	56.250	246.185
30 Mei 1928	162.902	135.985	293.697	56.250	243.935
6 Juli 1927	151.074	138.258	300.037	56.250	250.626
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
4 Juli '28	28.769	79.741	19.687	126.829	56.012	38 $\frac{1}{4}$
27 Juni '28	30.779	60.868	23.873	105.593	55.781	43
20 „ '28	31.633	52.378	24.433	98.122	56.415	46
13 „ '28	34.440	51.668	18.250	102.793	52.776	43 $\frac{1}{2}$
6 „ '28	36.187	52.579	8.853	110.273	48.168	40 $\frac{3}{8}$
30 Mei '28	28.967	53.985	22.284	89.568	46.668	42 $\frac{1}{4}$
6 Juli '27	47.547	61.488	19.205	104.377	32.567	26 $\frac{3}{16}$
22 Juli '14	11.005	33.633	13.736	42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot a.d. Staat ²⁾
29 Juni '28	28.990	732	15.559	15269	11.702	1.890	3 200
25 „ '28	28.935	735	15.985	13517	10.562	1.884	3.200
21 „ '28	5.543	343	63	1.714	15	1.897	—
14 „ '28	5.543	343	63	1.890	16	1.909	—
30 Juni '27	5.547	345	50	2.494	6	1.602	—
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen ³⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Parti-culieren
29 Juni '28	5.930	1.309	60.628	4.555	1.933	5.294
25 „ '28	5.930	1.239	58.772	5.079	1.934	5.744
21 „ '28	—	31.305	58.882	9	—	7.371
14 „ '28	—	31.183	59.190	85	—	7.609
30 Juni '27	—	22.321	52.786	10	—	12.372
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

¹⁾ Bij de stabilisatie van den franc op 25 Juni is de goudvoorraad gewaardeerd volgens de nieuwe waarde van den franc. ²⁾ De schuld van den Staat aan de Banque de France is op 25 Juni afgelost. ³⁾ Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit-entl. circ. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
30 Juni 1928	2.083,8	85,6	250,0	2.477,2	138,3
23 „ 1928	2.062,2	85,6	245,3	1.860,9	27,2
15 „ 1928	2.062,3	85,6	251,7	1.924,8	78,2
7 „ 1928	2.040,8	85,6	266,9	2.238,1	21,6
31 Mei 1928	2.040,8	85,6	274,1	2.469,4	43,0
30 Juni 1927	1.802,6	57,9	67,0	2.494,6	146,6
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa ²⁾	Circu-latie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
30 Juni 1928	94,0	684,2	4.674,2	525,2	215,1
23 „ 1928	94,0	616,9	3.906,7	512,7	208,1
15 „ 1928	94,0	604,3	4.039,3	471,8	213,3
7 „ 1928	94,0	602,4	4.218,0	532,7	204,8
31 Mei 1928	94,0	666,7	4.486,9	581,5	197,9
30 Juni 1927	92,9	461,8	3.815,2	669,5	318,1
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,—	40,0

¹⁾ Onbelast. ²⁾ W.o. Rentenbankscheine 30, 23, 15, 7 Juni, 31 Mei '28, 30 Juni '27, resp. 21; 58; 48; 47; 24; 47 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data 1928	Goud		Zilver ¹⁾	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. a.d. Staat voor ingetrokken marken	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in wissels op het buitenl.						Schatkist	Partic.
5 Juli	799	447	—	543	48	—	2.138	20	71
28 Juni	799	466	—	568	43	—	2.102	24	144
21 „	798	444	44	557	42	387	2.085	19	128
14 „	787	466	44	568	54	387	2.108	12	148
7 „	787	429	44	541	56	387	2.122	20	65
7 Juli ²⁾	645	447	—	475	34	—	1.902	15	96

¹⁾ Aan de schatkist gecedeerd. ²⁾ 1927.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
20 Juni '28	2.580,9	1.198,4	156,4	990,8	223,9
13 „ '28	2.580,4	1.189,7	153,6	1.042,9	240,4
6 „ '28	2.608,9	1.174,6	152,5	982,0	266,4
29 Mei '28	2.606,9	1.186,2	150,6	943,8	304,0
23 „ '28	2.634,3	1.198,5	161,1	847,5	330,6
16 „ '28	2.640,8	1.225,6	160,8	807,4	347,3
22 Juni '27	3.028,3	1.663,2	165,5	438,7	183,2

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Depo-sito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ¹⁾	Algem. Dek-kings-perc. ²⁾
20 Juni '28	222,9	1.599,4	2.366,2	140,3	65,1	69,0
13 „ '28	223,3	1.605,4	2.436,1	139,7	63,8	67,6
6 „ '28	210,0	1.598,4	2.423,8	139,6	64,9	68,7
29 Mei '28	219,4	1.593,3	2.407,6	139,6	65,1	68,9
23 „ '28	230,5	1.579,4	2.416,5	139,6	65,9	70,0
16 „ '28	262,3	1.583,1	2.434,2	139,2	65,7	69,7
22 Juni '27	369,3	1.689,3	2.364,8	129,4	74,7	78,8

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad munt-materiaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleg-gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo-sito's	Waarvan time deposits
13 Juni '28	641	15.878	6.658	1.765	20.719	7.002
6 „ '28	641	15.851	6.653	1.762	20.650	6.990
30 Mei '28	642	15.893	6.683	1.748	20.668	7.003
23 „ '28	642	15.851	6.689	1.758	20.699	6.985
16 „ '28	642	15.937	6.654	1.763	20.897	6.972
15 Juni '27	668	14.648	6.176	1.816	20.107	6.172

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 9 Juli 1928.

De plotselinge dood van den heer Alfred Loewenstein, den stichter van de International Holding & Investment Company, de Hydro Electric Securities Corporation en nog eenige andere combinaties op het gebied van kunstzijde en electriciteit, heeft niet nagelaten een heftige beroering op de fondsenmarkten van Europa teweeg te brengen. Tevoren was de ontwikkeling vrij rustig geweest en had men zich bijna volkomen overgegeven aan de leiding van Wallstreet. Daarna echter hebben de gedachten zich in de eerste plaats geconcentreerd op de mogelijke gevolgen van Loewenstein's overlijden. Over het algemeen was men te dezen aanzien pessimistisch gestemd, totdat de bankiers van den overleden financier te kennen gaven, dat maatregelen genomen zouden worden, om de zaken, door hem gevoerd, voort te zetten. Een schielijk herstel is gevolgd, waardoor in vele gevallen de koersverliezen voor het grootste deel werden genivelleerd.

Aan de beurs van Londen is de invloed het sterkst geweest. Daar ter plaatse worden de aandelen International Holding en Hydro Electric verhandeld en het aanbod in deze beide fondsen was zoo sterk, dat zeer groote koersverliezen plaats hebben gevonden. Uit den aard der zaak werd de overige markt hierdoor in ruime mate medege-sleept. Later is, door de verbetering van de prijzen van de genoemde papieren, ook in de overige afdelingen een verhooging van het koerspeil ingetreden, zoodat het slot nog tamelijk vast is geworden. Het aanbod van nieuwe leeningen te Londen is in de achter ons liggende berichtswEEK weder omvangrijk geweest; de meeste hebben een goed ont-haal gevonden, hoewel een uitzondering gemaakt dient te worden voor de leening ten laste van East London.

Te Berlijn is vrijwel hetzelfde verloop op te merken geweest. Merkwaardig was het, dat de hooge geldkoers te New York in het midden van de afgelopen berichtswEEK veel minder uitwerking heeft gehad, dan de dood van Loewenstein. Hiertoe bestond dan ook wel eenige aanlei-ding, gezien de belangen, welke de overleden financier ook bij de Vereingde Glanzstoff heeft bezeten — althans vol-gens zijn eigen mededeelingen — en in verband met de aanvankelijke onzekerheid, wat met dit bezit zou geschie-den. Te Berlijn, zoo goed als elders, hebben de latere geruststellende mededeelingen inzake het Loewenstein con-cern een verbetering in de hand gewerkt; alleen kunstzijde-soorten bleven een uitzondering vormen. Ondanks het in-getreden herstel zijn de koersverliezen hier vrij belangrijk gebleven.

Van de beurs te Parijs valt weinig vermeldenswaardigs mede te deelen. Het algemeene verloop was geheel in overeen-stemming met de beurzen van Londen en Berlijn. Feiten, welke van bijzonder belang waren voor Fransche fondsen, hebben zich niet voorgedaan.

De fondsenmarkt van New York is volkomen onaan-getast gebleven door de beroeringen in andere beursplaat-sen. Alleen werden de noteringen tijdelijk sterk aangetast door de stijging van den geldkoers, welke op een gegeven oogenblik 10 pCt. bedroeg. Een dag later echter werd weder een peil van 5 pCt. bereikt en het hiermede in verband staande herstel van de koersen is dan ook omvangrijk ge-weest. De berichtswEEK werd op een hooger peil verlaten, hoewel de positie van de Federal Reserve Banken niet als al te gunstig wordt beschouwd.

Ten onzent heeft men wel de uitwerking van het overlijden van den heer Loewenstein gevoeld, doch in veel

geringere mate dan de groote beurscentra. De *beleggings-afdeeling* bleef volkomen onaangetast, hoewel hier en daar een lichte reactie viel op te merken, zij het uit oorzaken, welke in verband stonden met de geldmarkt. 6 pCt. Ned.-Ind. Werk. Schuld 1922: 104 $\frac{5}{8}$, 104 $\frac{11}{16}$; 4 $\frac{1}{2}$ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 101 $\frac{3}{16}$, 101 $\frac{1}{8}$, 100 $\frac{7}{8}$, 100 $\frac{5}{8}$; 4 $\frac{1}{2}$ pCt. Ned.-Indië 1926: 99 $\frac{1}{8}$, 99 $\frac{7}{16}$, 99 $\frac{3}{16}$, 99 $\frac{5}{16}$; 5 pCt. Brazilië 1903 £ 100: 87 $\frac{1}{4}$, 87 $\frac{1}{2}$, 86 $\frac{1}{8}$, 86 $\frac{3}{4}$; 5 pCt. Brazilië 1913 £ 20—100: 78 $\frac{1}{4}$, 79 $\frac{7}{8}$; 8 pCt. Sao Paulo 1921: 107 $\frac{1}{8}$, 107, 106 $\frac{3}{4}$.

Daarentegen heeft de afdeling voor *industriële fondsen* een krachtige weerspiegeling gegeven van de depressie in andere markten. Voornamelijk kunstzijde-aandelen zijn hierbij op den voorgrond getreden, aanvankelijk zonder eenig onderscheid, later, nadat voor sommige een herstel was ingetreden, meer in het bijzonder aandelen Holland-sche Kunstzijde Industrie en Enka. Tevens werden de over-ige industriele papieren min of meer aangetast, bijv. Philips en, in mindere mate, Margarine Unie. Toen de eerste schok echter was doorstaan, is voor beide laatstge-noemde soorten evenwel een sterke verbetering ingetreden. Aanbesteden waren aandelen Centrale Suiker Mij., doch uit-sluitend in verband met overwegingen, welke dit fonds in het bijzonder betroffen. Centrale Suiker Mij.: 86, 90, 93 $\frac{1}{2}$, 92, 91; Holl. Kunstzijde Industrie: 220, 219 $\frac{1}{2}$, 196 $\frac{1}{4}$, 202 $\frac{3}{4}$; Int. Viscose: 102, 104, 99 $\frac{3}{4}$, 100 $\frac{3}{4}$, 106; Jurgens: 270, 271, 279, 285; Margarine Unie: 210 $\frac{1}{8}$, 216 $\frac{5}{8}$, 215 $\frac{1}{4}$, 218 $\frac{3}{4}$, 226 $\frac{1}{8}$; Maekubee: 203 $\frac{1}{2}$, 207 $\frac{3}{8}$, 195 $\frac{3}{8}$, 203 $\frac{3}{8}$; Ned. Kunst-zijdefabriek: 460, 467 $\frac{1}{2}$, 445 $\frac{1}{2}$, 449, 457; Philips Gloeilam-pen: 639 $\frac{1}{2}$ (ex claim), 653, 654, 657 $\frac{1}{2}$, 669; Ougrée Mari-haye: 349, 347, 337, 345, 344; Separator: 170 $\frac{3}{4}$, 169, 173, 167 $\frac{1}{2}$; Zweedsche Lucifers: 415 $\frac{1}{2}$, 417, 415, 410.

De andere afdelingen van de markt hebben een onaf-hankelijken gang van zaken getoond. Vooral *rubberaandee-len* hebben te midden van een eenigszins zwakke houding goeden weerstand geboden. De voortdurende vermindering van de voorraden te Londen heeft een gunstigen invloed op den rubberprijs uitgeoefend en daar de markt voor dezen prijs zeer gevoelig is, konden ook de koersen van de des-betreffende aandelen een stijging aantoonen. Amsterdam Rubber: 216 $\frac{1}{2}$, 221 $\frac{1}{2}$, 227 $\frac{3}{4}$, 232 $\frac{3}{4}$; Deli Batavia: 140, 146 $\frac{1}{2}$, 151, 155, 159; Hessa Rubber: 296, 295 $\frac{1}{4}$, 296 $\frac{1}{2}$, 301; Kali Telepak: 230, 236 $\frac{1}{2}$, 240 $\frac{1}{2}$; Kendeng Lemboe: 276 $\frac{1}{2}$, 289, 313, 321 $\frac{1}{2}$; Majanglanden: 281, 290, 299, 300; Ned.-Ind. Rubber & Koffie: 242, 247, 251 $\frac{1}{2}$, 255; R'dam Tapa-noelie: 97 $\frac{1}{2}$, 100, 104 $\frac{1}{4}$, 109; Serbadjadi: 163 $\frac{1}{2}$, 174 $\frac{1}{2}$, 172, 176 $\frac{1}{2}$; Sumatra Caoutchouc: 165, 170 $\frac{1}{2}$, 173, 176; Suma-tra Rubber: 167, 178, 175, 179; Ver. Ind. Cultuur Ond.: 123, 125, 129 $\frac{1}{4}$, 134 $\frac{5}{8}$; Intercontinental Rubber: 87 $\frac{1}{2}$, 91 $\frac{1}{32}$, 107 $\frac{32}{32}$.

In aansluiting hieraan en in verband met den uitslag van de voorjaarsinschrijvingen, werden ook sommige *tabaks-aandelen* uit de markt genomen. Het meest zijn hierbij op den voorgrond getreden aandelen Deli Maatschappij en Senembah, terwijl certificaten „De Oostkust” waren ge-vraagd als gevolg van de verbetering van rubberaandelen. Van de Javasoorten traden aandelen Ngoepit naar voren. Arendsburg: 614, 612, 615; Besoeki Tabak: 512, 511 $\frac{1}{2}$, 521; Deli Batavia: 520, 525, 522 $\frac{3}{4}$; Deli Mij.: 428 $\frac{1}{2}$, 443 $\frac{1}{2}$, 448 $\frac{1}{2}$; Gnoepit: 327, 345, 352; Oostkust: 177 $\frac{1}{4}$, 183, 186 $\frac{1}{2}$; Senembah: 490 $\frac{1}{2}$, 498 $\frac{1}{4}$, 506 $\frac{1}{2}$.

Suikeraandelen hebben een kalm, doch weinig opgewekt verloop gehad. Het vooruitzicht, dat de suiker binnen enkele maanden vermoedelijk opgeslagen zal moeten worden, heeft een druk op de markt uitgeoefend, zonder dat dit nochtans aanleiding heeft gegeven tot groote koersverliezen.

INDUSTRIEELLE DISCONTO MAATSCHAPPIJ

AMSTERDAM   LONDEN   BERLIJN   PARIJS   KOPENHAGEN
MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL / 10.000.000.—   VOLGESTORT GEPLAATST EN RESERVES / 7.900.000.—

Financiering van den afzet van industriele producten.

Besito: 270 (ex div.); Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 161, 164; H.V.A.: 665½, 663, 668, 670; Javasche Cultuur Mij.: 358¾, 364, 368; Marong: 259, 257; Moormann: 348, 347; Ned.-Ind. Suiker Unie: 242, 240, 243, 242; Poerworedjo: 110, 108¼, 109¼; Sindanglaeot: 425, 394 (ex div.), 402, 420, 415; Tjepper: 730, 740, 742; Wat. Poppoh: 735, 739, 748.

De afdeling voor *petroleumaandeelen* daarentegen was opgewekt onder leiding van aandeelen Koninklijke. Een oogenblik is eenige stilstand ingetreden in de opgaande beweging voor dit fonds, doch spoedig kon de stijgende richting weer worden ingeslagen. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 397¾, 386 (ex div.), 388, 389¾; Ge. Holl. Petr. Cy.: 200¼; Koninklijke Petr. Mij.: 416¾, 409¾ (ex div.), 406¾, 409¾; Perlak Petroleum: 83¾, 83¾, 81¼; Peudawa: 21, 20¾, 21¼, 20¾; Marland Oil: 34⁹/₁₆, 36, 36¾.

De *scheepvaartmarkt* was aanvankelijk zeer rustig, doch vertoende later een neiging tot krachtige stijging, in het bijzonder voor aandeelen Holland-Amerika Lijn. Enkele van de overige scheepvaartfondsen hebben deze beweging overgenomen, zoodat de grondtoon van deze beursafdeeling opgewekt is geweest. Holland-Amerika Lijn: 71, 77, 79¼; Java-China-Japan Lijn: 127 (ex div.), 129, 128½; Kon. Ned. Stoomb. Mij.: 83¼, 85¼, 84; Ned. Scheepv. Unie: 205¼, 207¾, 209¾, 208¾; Nievelt Goudriaan: 105¾, 105½, 109¾, 109; Stoomv. Mij. Ned.: 189¾, 190¼, 193½.

In de afdeling voor *mijnbouwaandeelen* was de ontwikkeling rustig, zonder bepaalde bijzonderheden. Alg. Exploratie Mij.: 99, 96¾, 95¾; Billiton te Rubriek: 850; Boeton Mijnbouw Mij.: 164½, 163¼, 164, 170½; Müller & Co. Mijnbouw Mij.: 100, 99¾, 100¾, 100½, 100½; Redjang Lebong: 136, 135, 137; Singkep Tin Mij.: 344½, 344, 343, 344.

Bankaandeelen bleven vast; de fluctuaties zijn hier zeer gering geweest. Amsterdamsche Bank: 182¼, 182¾, 182½, 182¾; Incasso Bank: 126, 126¼; Javasche Bank: 332; Koloniale Bank: 243, 244, 247¾; Ned.-Ind. Handelsbank: 168¾, 168, 167; Ned. Handel Mij. C. v. A.: 176¾, 176, 177¼, 180¾; Rotterdamsche Bankvereniging: 98, 98¾, 99, 98¾; Twentsche Bank: 142½, 143¼, 143½.

De *Amerikaansche markt* is doorgaans opgewekt geweest, met uitzondering van die dagen, waarop de hooge geldkoers in Wallstreet invloed heeft uitgeoefend. Daarna evenwel heeft men aan onze beurs de koersverbeteringen ten volle overgenomen, zonder dat dit echter aanleiding heeft gegeven tot al te uitgebreiden handel. Het slot kwam vrijwel op de hoogste prijzen van de berichtswEEK. American Water Works: 58, 59¾; Studebaker: 67¾, 68¾, 68¾, 72; U. S. Leather Corp.: 41½, 43¼, 43; U. St. Steel Corp.: 136¾, 140¾, 139¾ (ex div.), 139¼; Atchison Topeca: 188¾; St. Louis & San Francisco: 114¼, 115¾, 115; Union Pacific: 194, 192 (ex div.); Wabash Railway: 68⁹/₁₆, 71¾, 74³/₃₂, 77⁷/₁₆.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

10 Juli 1928.

Voor tarwe is de markt deze week in vaste stemming begonnen, hetgeen voornamelijk het gevolg was van de vrij omvangrijke Russische inkoop van in West-Europeesche havens aanwezige en daarnaar onderweg zijnde Plata- en Noord-Amerikaansche tarwe, welke inkoop ook dadelijk aan de termijnmarkten in Noord- en Zuid-Amerika een verhooging ten gevolge hadden. Van de aanzienlijke hoeveelheden Plata-tarwe, welke in alle Noordwestelijk vastelandsche havens aanwezig waren, is op deze wijze een flink gedeelte opgeruimd. Blijkens de intusschen voor deze tarwe afgesloten bevrachtingen is zij zoowel voor Leningrad als voor de havens der Zwarte Zee bestemd. Deze eerste Russische inkoop schijnen ongeveer 150.000 tot 200.000 ton te hebben bedragen en hadden dadelijk ten gevolge, dat ook in Europa de ondernemingslust voor tarwe toenam en de omzet nogal eenige vermeerdering onderging. Lang heeft dit echter niet geduurd, want de Russische inkoop werden niet dadelijk voortgezet en de voortdurend uitstekingende Canadeesche oogstberichten bleken spoedig weder een sterken druk op de markt te oefenen. De prijsverhoging, welke op 30 Juni aan de termijnmarkt te Chicago en Winnipeg was ingetreden en die op 2 Juli ook in Argentinië een aanzienlijken omvang aannam, heeft zich dan ook later niet meer kunnen staande houden. Wel heeft Rusland ook verder in den loop dezer week van tijd tot tijd weder tarwe gekocht en een enkelen keer werden zelfs uit Canada directe verkoopen naar Rusland vermeld. De markt ondervond hiervan dan wel eenige steun, doch de prijzen zijn in den loop der week geleidelijk weder gedaald en vooral te Chicago was de prijsdaling belangrijk. Aanvan-

kelijk werd uit het Zuidwesten der Vereenigde Staten nog verdere regenval gemeld, die het oogsten belemmerde en de aanvoeren van nieuwe tarwe aan de Zuidwestelijk Amerikaanse markten waren dan ook klein. Later is echter het weder verbeterd, en het aanbod van nieuwe tarwe nam sterk toe. Bovendien waren door den regelval de vooruitzichten voor de zomertarwe in het Noordwesten der Vereenigde Staten den laatsten tijd verbeterd en ook de wintertarwe, welke in het Middelwesten indertijd niet door het zeer ongunstige winterweder verloren was gegaan, liet zich beter aanzien. Dat dit echter niet dadelijk tot een uitbreiding van de te verwachten opbrengst leidde, blijkt uit de particuliere oogstramingen, die in den loop dezer week gepubliceerd werden en die gemiddeld slechts ongeveer 6 miljoen bushels grooter waren dan de officieele raming per 1 Juni. Ook de particuliere schattingen voor de zomertarwe der Vereenigde Staten zijn niet hoog. Haar gemiddelde bedraagt slechts 248 miljoen bushels, terwijl in het vorige jaar 319 miljoen bushels zijn binnengehaald. Hoewel dus den laatsten tijd de vooruitzichten in de Vereenigde Staten er niet slechter op zijn geworden, mag nu toch wel met zekerheid worden aangenomen, dat de gezamenlijke tarweoogst dit jaar belangrijk zal achterblijven bij dien van het vorige jaar. Daar tegenover staat echter de groote kans, dat Canada een recordoogst zal hebben, terwijl tevens in Noordwestelijk Europa de stand der gewassen eenigszins verbeterd is. Dit neemt echter niet weg, dat Frankrijk een kleineren tarweoogst zal hebben dan in 1927, dat uit Polen nog steeds klachten komen en dat in Duitschland alsook in Nederland en de Noord-Europeesche landen de oogst nog steeds een achterstand vertoont van ongeveer 14 dagen. Met dit voorbehoud is de stand van het gewas echter bevredigend. In Engeland schijnt de uitzaai iets kleiner te zijn geweest dan in het vorige jaar en de stand der te veld staande tarwe is er ook niet van dien aard, dat desondanks toch op een groote opbrengst kan worden gerekend. De inkoop van de Europeesche invoerlanden, welke aan het begin der week een uitbreiding hadden ondergaan, zijn later weder aanzienlijk in omvang afgenomen. In verband daarmee, alsmede met de groote hoeveelheden Canadeesche tarwe, die dit seizoen nog verscheept moet worden en de goede oogstberichten uit Noord- en Zuid-Amerika heeft de markt ten slotte een zeer flauw karakter verkregen. Op 9 Juli traden aan alle Noord-Amerikaansche termijnmarkten (Argentinië was gesloten) zeer sterke prijsverlagingen in, waardoor niet slechts de prijsstijging van den laatsten tijd weder geheel is verloren gegaan, doch zelfs de laagste prijzen zijn bereikt, welke voor nieuwe tarwe sedert Februari, toen Juli reeds werd verhandeld, waren voorgekomen. In vergelijking met 2 Juli sloot Chicago op 9 Juli ruim 8, Winnipeg 4 à 5 dollarcent per 60 lbs. lager. Aan de Argentijnsche termijnmarkten bedroeg op 7 Juli de verlaging nog slechts 5 à 15 centavos per 100 KG., doch de uitwerking der zeer flauwe Noord-Amerikaansche markt van 9 Juli, zal eerst op den 10den blijken. De verschepingen waren deze week zeer klein en vrij wat minder dan de wekelijksche behoefte van Europa. Steun der markt is hiervan echter niet uitgegaan, ofschoon juist met het oog op de vertraging in de Europeesche oogsten de kans bestaat, dat de tegenwoordig aanzienlijke behoefte der invoerlanden aan buitenlandsche tarwe nog geruimen tijd zal voortduren.

Rogge blijft zeer stil en wordt in Europa slechts weinig gekocht, nu uit vroegere groote Amerikaanse verschepingen voortdurend beneden Amerikaanse marktprijs wordt aangeboden. In verband met de kleine Amerikaanse verschepingen van de laatste weken ontstond hierin in den loop der week voor rogge op aflading in Juli wel eenige verbetering, maar tot nieuwe zaken van Amerika is het slechts bij hooge uitzondering gekomen en de ook voor rogge uitermate flauwe markt van 9 Juli heeft den kooplust nog verder doen afnemen. Chicago sloot op 9 Juli voor rogge 7 à 8 dollarcent per 56 lbs. lager dan een week tevoren.

Voor maïs blijft de markt bij voortdurend levendig. Ook in deze week zijn enkele dagen met flauwere markten voorgekomen, toen bekend werd, dat ook ditmaal weder op een groot verschepingscijfer van Argentinië kon worden gerekend, maar reeds zeer spoedig herstelde zich de markt met levendige vraag in geheel Noordwestelijk Europa niet slechts voor reeds afgeladen en spoedig te verladen Platamaïs, doch ook voor Juli-aflading. Daarbij kon de premie voor spoedige maïs zich ten volle handhaven, ofschoon de grootere hoeveelheden, die na het einde der Argentijnsche staking verladen zijn, nu in Europeesche wateren beginnen aan te komen. Overal blijken de voorraden maïs zoo klein te zijn, dat arriveerende partijen onmiddellijk tot zeer hoge prijzen koopers vinden en speciaal in Nederland worden voor

Noteeringen.							Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.			
Data	Chicago			Buenos Aires			Soorten	9 Juli 1928	2 Juli 1928	11 Juli 1927
	Tarwe Juli	Maïs Juli	Haver Juli	Tarwe Juli	Maïs Juli	Lijnzaad Juli				
7 Juli '28	133 ³ / ₈	106	51 ⁷ / ₈	11,35	8,30	15,55	Tarwe (Hardwinter II) .. ¹	14,25	14,25	15,25
30 Juni '28	137 ⁵ / ₈	103 ¹ / ₄	54 ¹ / ₂	11,15	8,15	15,50	Rogge (No. 2 Western) .. ¹	13,50	13,60	12,20
7 Juli '27	145 ¹ / ₈	97 ³ / ₈	45 ¹ / ₄	12,45 ¹⁾	6,50 ¹⁾	16,— ¹⁾	Maïs (La Plata)	248,—	246,—	170,—
7 Juli '26	137 ¹ / ₈	70 ⁷ / ₈	38 ¹ / ₈	13,20 ¹⁾	6,85 ¹⁾	17,— ¹⁾	Gerst (No. 2 barley) .... ²	248,—	246,—	234,—
7 Juli '25	147 ³ / ₄	99 ³ / ₄	46 ¹ / ₈	13,15	8,95	19,45	Haver (Canada 3)..... ¹	13,—	13,50	12,25
20 Juli '14	82	56 ³ / ₈	36 ¹ / ₂	9,40	5,38	13,70	Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad).. ¹	13,50	13,50	12,10
							Lijnzaad (La Plata)	359,—	361,—	369,—

1) per Aug.

1) per 100 KG. 2) per 2000 KG. 3) per 1960 KG.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	1/7 Juli 1928	Sedert 1 Jan. 1928	Overeenk. tijdvak 1927	1/7 Juli 1928	Sedert 1 Jan. 1928	Overeenk. tijdvak 1927	1928	1927
Tarwe.....	24.605	1.076.871	1.125.379	3.838	38.576	38.501	1.115.447	1.163.880
Rogge.....	7.087	119.512	217.230	—	—	100	119.512	217.330
Boekweit.....	383	11.097	11.284	—	—	67	11.097	11.351
Maïs.....	16.648	490.099	691.480	2.962	109.563	106.755	599.662	798.235
Gerst.....	7.086	178.281	241.708	—	3.540	6.529	181.821	248.237
Haver.....	2.226	92.418	114.497	173	383	2.728	92.801	117.225
Lijnzaad.....	383	104.438	140.185	12.924	189.524	133.122	293.962	273.307
Lijnkoek.....	1.710	100.066	96.327	—	1.184	—	101.250	96.327
Tarwemeel.....	2.173	62.999	62.770	908	22.121	19.695	85.120	82.465
Andere meelsoorten....	—	5.590	7.584	—	—	—	5.590	7.584

aangekomen maïs met zeer gering aanbod telkens buitengewoon hoge prijzen betaald. Maïs op aflading in de maand Augustus en later is tot zeer veel lagere prijzen te koop, doch ondanks dit deport worden daarin toch veel minder zaken gedaan dan in eerdere posities. Men verwacht namelijk, dat in den nazomer Argentinië zijn monopolistische positie op de maïsmarkt zal verliezen wegens de concurrentie van Zuid-Afrika, terwijl tegen het einde van het jaar Roemenië en de Vereenigde Staten zich daarbij zullen voegen. Zuid-Afrikaansche maïs op Juli/Augustus-aflading werd trouwens in den loop dezer week meer gekocht en vooral naar Nederland kwamen daarin vrij geregeld zaken tot stand, waarbij voor de witte Zuid-Afrikaansche maïs vrij wat hogere prijzen dan voor Platamaïs worden betaald. Geleidelijk hebben zelfs die prijzen nog eenige verhooging ondergaan. Chicago was aanvankelijk voor nieuwe maïs vrij vast, omdat het weder niet erg gunstig scheen te zijn voor den oogst. Zaken in Noord-Amerikaansche maïs naar Europa kwamen dan ook slechts zeer weinig voor, doch op 7 en 9 Juli was wegens beter weder Chicago zeer flauw en de prijsdaling, welke tot stand kwam, heeft een hervatting der zaken, ook naar Nederland, ten gevolge gehad. De prijsdaling voor den Decembertermijn heeft ten slotte 3¹/₂ dollarcent per 56 lbs. bedragen. Voor maïs van den ouden oogst zijn te Chicago de prijzen in den loop der week veel meer gestegen dan aanvankelijk voor nieuwe, omdat de zichtbare voorraad abnormaal klein is en daarvoor zeer goede vraag bestaat. Later is echter ook voor oude maïs de markt te Chicago flauw geworden. Juli daalde weliswaar na de sterke prijsstijging van het begin der week slechts ¹/₂ cent beneden de noteering van 2 Juli, doch voor September bedroeg de verlaging ten slotte ongeveer 5 cent. In Argentinië zijn de maïsprijzen dadelijk bij de zeer goede Europeesche vraag weder vrij wat gestegen en de inzinking, welke op 3 en 4 Juli plaats vond, was spoedig weder hersteld. Zelfs vond verdere prijsstijging plaats en het slot was te Buenos Aires en Rosario op 7 Juli 5 à 15 centavos per 100 KG. boven dat van den 2den.

Voor gerst in spoedige posities blijft de vraag nog altijd slecht, hetgeen niet te verwonderen is bij het sterke deport voor nieuwe gerst uit Zuidoost-Europa en Noord-Afrika. Dit neemt echter niet weg, dat nog altijd geregeld Noord-Amerikaansche gerst op zeer spoedige verschepping door Nederland en soms ook door Noord-Duitschland wordt gekocht. Meer en meer concentreert zich echter de belangstelling op nieuwe gerst, waarin tot dalenden prijs gedurende deze week nog al wat zaken werden gedaan uit Noord-Afrika naar België, Nederland en Duitschland. Dit geldt eveneens voor Donau-gerst, waarvan de oogst zeer goed beloofd te worden en waarvan de verscheppingen reeds aan het einde van Juli een aanvang zullen nemen. Verscheppers uit Roemenië waren dan ook in toenemende mate met nieuwe gerst op Juli en Augustus aan de markt, waarvoor echter nog altijd een belangrijke premie boven September aflading wordt gevraagd. Ook in de Vereenigde Staten en Canada blijven de vooruitzichten voor den nieu-

wen oogst uitstekend, zoodat de termijnmarkt te Winnipeg nog al wat is afgebrokkeld. Ook uit Noord-Amerika is men nu met eerste helft September en September aflading tot slechts weinig hogere prijzen aan latere verschepping aan de markt. Juli-gerst was te Winnipeg aanvankelijk zeer vast, doch ook daarvan hebben de prijzen zich niet kunnen handhaven. Op 9 Juli was te Winnipeg het slot voor Juli 1⁷/₈, voor October 2¹/₄ dollarcent per 48 lbs. lager dan op den 2den. Tot de gedaalde prijzen is op 10 Juli de belangstelling voor Noord-Amerikaansche voergerst ter verlading in de laatste maanden van het jaar in Duitschland en Nederland weder toegenomen.

In tegenstelling met het vasteland, waar geregeld zaken in gerst worden gedaan, toont Engeland voor deze graansoort weinig belangstelling en de zaken bepalen zich daar voornamelijk tot Noord-Amerikaansche en Perzische gerst.

In haver was ook deze week de markt weder allerninst levendig. Vooral in Engeland worden daarin weinig zaken gedaan en op het vasteland wordt wel vrij geregeld Canadaesche haver gekocht, doch de omzet is slechts klein. Haver was aan de termijnmarkt te Winnipeg aanvankelijk zeer vast, doch ook daarvoor is de prijs later belangrijk ingezakt wegens de uitstekende vooruitzichten voor den nieuwen oogst. Dit geldt evenzeer voor Chicago en op 9 Juli waren beide markten voor haver zeer flauw en aanzienlijk lager. Voor Juli-haver daalde te Chicago op dien datum de prijs zelfs niet minder dan 6 dollarcent per 32 lbs. of 12 pCt.

SUIKER.

De verschillende suikermarkten bleven de afgelopen week kalm, doch prijshoudend gestemd.

In New York brokkelden prijzen op de termijnmarkt in den loop der week iets af en sloten de noteeringen als volgt: Sp. C. 4,36; Juli 2,45; Sept. 2,53; Dec. 2,63; Mrt. 2,56; Mei 2,63.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. St. bedroegen deze week 55.000 tons, de versmeltingen 58.000 tons tegen 77.000 tons in 1927 en de voorraden 542.000 tons tegen 243.000 tons.

In Cuba- en andere koloniale suiker was de omzet zeer gering. Zaken sprongen af op het verschil van 1/32 d.c. De waarde van prompte Cuba bedroeg 2⁵/₈ d.c. c. & fr. New York.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1928	1927	1926
	Tons	Tons	Tons
Cubaansche prod. tot 3/7....	4.037.833	4.508.620	4.878.764
Consumptie.....	65.030	72.620	65.000
Weekontv. afscheephavens...	30.093	45.207	55.029
Totaal sedert 1/1.....	3.029.957	3.394.641	3.816.998
Weekexport.....	51.670	73.695	67.042
Totale export sedert 1/1.....	1.846.529	2.238.211	2.489.406
Voorraad afscheephavens....	1.157.428	1.156.430	1.327.592
Voorraad Binnenland.....	968.846	1.041.359	996.766

In Londen was de markt gedurende de afgelopen week kalm gestemd. Prijzen op de termijnmarkt liepen tusschen 3 d. en 2 1/4 d. terug en het slot was: Juli Sh. 14/3; Aug. Sh. 14/3 1/2; Dec. Sh. 14/5 1/2; Mrt. '29 Sh. 14/7 1/2; Mei Sh. 14/9.

Op Java verkochten de V.I.S.P. nog wat No. 16 en hooger tot f 13,—, terwijl zij biedingen weigerden van f 13,75 voor Superieur. De totale verkoopen der aangesloten fabrieken bedroegen tot begin Juli 1.057.750 tons, waarvan 663.150 tons Sup. en 394.600 tons bruine suiker. De waarde van tweedehands suiker daalde in den loop der week tusschen f 3/8 en f 1/2. Het rendement van 116 fabrieken bedroeg op 1 Juli 20 1/2 pCt. meer dan op dat tijdstip verleden jaar.

Volgens Czarnikow is naar aanleiding eener bijeenkomst van fabrikanten in Japan besloten de suikervoorziening voor 1929 te controleren in dier voege, dat fabrikanten niet meer dan 750.000 tons Japansche suikers zullen verwerken van en voor Japan zelf, Taiwan (Formosa), Chosen (Korea), Okinawa (Luchoo), de Daito eil., Hokkaido, Karafuto (Sachalin) en de Zuidzee-eilanden onder Japans protectoraat. Slechts indien de door de aangesloten fabrieken te verwerken Japansche suiker dit kwantum niet haalt, zal men overgaan tot import van vreemde ruwe suiker. In 1926/27 bedroeg de oogst uit bovengenoemde landstreken 525.705 tons, terwijl de consumptie in 1927 750.000 tons bedroeg; verder dient in aanmerking te worden genomen, dat de herexport naar China groot is, zoodat de import toch belangrijk zal zijn.

Hier te lande bleef de termijnmarkt de geheele week kalm gestemd zonder dat noteeringen veel fluctueerden. Aan het einde der week waren deze: Aug. f 15 1/2 à 3/4; Dec. idem; Mrt. f 15 7/8 à 16 1/8, en Mei f 16 1/8 à 3/8. De omzet bedroeg 3000 tons.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Augustus	Londen			New York 96° Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Juli/Aug.	Cuba's 96° c.l.f. Juli/Aug.	
	kristalsuiker basis 99°	Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
9 Juli '28	f 15 1/2	29/7 1/2	13/3	12/3	4,36
2 „ '28	„ 15 7/16	30/1 1/2	13/-	12/3	4,36
9 Juli '27	„ 18 1/16	33/6	13/3	13/3	4,58
9 Juli '26	„ 16 1/16	33/3	15/1 1/2	11/9	4,14
	ruwsuiker basis 88°				
4 Juli '14	f 11 13/32	18/-	—	—	3,26
	basis 99°				
	f 14 13/32 ¹				

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons. Manchester, d.d. 4 Juli 1928.

De Amerikaansche katoenmarkt is gedurende de afgelopen week geheel onder den invloed geweest van de veranderlijke weerberichten en berichten over boll weevil schade. Prijzen werden opgeschroefd, zoodat Vrijdag October-futures zelfs 11,85 noteerden. Op Zaterdag was Liverpool flauwer, doch prijzen in New York stegen belangrijk. Maandag liepen prijzen in Liverpool weer eenigszins op, doch, zooals gewoonlijk in deze periode, stonden koopers eenigszins sceptisch tegenover deze hausse en was er gisteren een daling van ca. 16 tot 18 punten, terwijl New York 43 tot 50 punten lager sloot. Hedenmorgen opent Liverpool 2/4 punten lager, doch New York is vandaag gesloten voor Independence Day. Privéschattingen over de beplante oppervlakte loopen nogal uiteen, doch het officieele Bureau-Rapport verschijnt a.s. Maandag, 9 Juli, op welken dag de Liverpoolbeurs geopend blijft tot 5,45. Ook Egyptische katoen heeft aanmerkelijk gefluctueerd, doch F.G.F. spot, noteerde gisteren 5 punten lager dan verleden Woensdag. Er ging de vorige week weinig om en de totaalverkoopen bedroegen slechts 33.000 balen.

De Amerikaansche garenmarkt is gedurende de tweede helft van de vorige week meer actief geweest. Er werden vrij goede zaken gedaan in medio en fijnere nummers, doch naar grove nummers bestond slechts weinig vraag. Deze week is er nog minder belangstelling en er gaat weinig om. Er zijn verder goede zaken gedaan in 40/2 en 42/2 voor Bombay tegen verhoogde prijzen, hoewel de vraag voor binnenlandsch verbruik van weinig betekenis is. Naar Egyptische soorten bestond gedurende de tweede helft van de vorige week een goede vraag, zoodat er dan ook goede zaken gedaan zijn, terwijl hier en daar ook flinke posten twistgarens zijn afgesloten. De daling in het ruwe mate-

riaal, die gisteren plaats vond, is een beletsel voor verdere zaken, zoodat er dan ook weinig gekocht werd. In Bundergarens heeft Calcutta fijne medio nummers gekocht in flinke hoeveelheden en Bombay enkele partijen getwijnde garens. Voor de andere markten is de vraag gering en er gaat slechts weinig om.

Er zijn geen serieuze pogingen gedaan om de golf tusschen prijsideeën van koopers en verkoopers in doekmarkt te overbruggen. In overeenstemming met het ruwe materiaal zijn ook hier prijzen opgeschroefd en hoewel er nu in katoen een kleine reactie schijnt te zijn ingetreden, zijn huidige noteeringen nog te hoog om overzeesche koopers tot zaken te animeeren, zoodat er dan ook in de afgelopen week weinig is omgegaan. Er bestaat een goede vraag van de voornaamste Oostersche markten en voorraden schijnen ook wel gering te zijn, zoodat er zeker wel zaken gedaan zullen worden, indien men het over prijzen eens kan worden. Op het huidige prijsniveau schijnen zaken absoluut uitgesloten te zijn.

Liverpoolnoteeringen Oost. koersen 26 Juni 3 Juli
 27 Juni 4 Juli T.T. op Br.-Indië 1/5 7/8 1/5 6 3/4
 F.G.F. Sakellaridis 21,05 20,75 T.T. op Hongkong 2/0 3/8 2/0 3/8
 G.F. No. 1 Oomra 8,65 8,60 T.T. op Shanghai 2/8 1/4 2,8 1/4

Noteering voor Loco-Katoen. (Middling Uplands.)

	6 Juli 1928	29 Juni 1928	22 Juni 1928	6 Juli 1927	6 Juli 1926
New York voor Middling ...	22,85 c	22,80 c	21,80 c	17,15 c	18,40 c
New Orleans voor Middling	22,60 c	22,63 c	21,44 c	16,67 c	17,70 c
Liverpool voor Middling ...	12,53 d	12,49 d	11,65 d	9,13 d	9,19 d

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '27 tot 29 Juni '28	Overeenkomstige periode	
		1926/27	1925/26
Ontvangsten Gulf-Havens.	8380	12026	9678
„ Atlant.Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	1393	2562	2246
„ „ t Vasteland etc.	5036	6568	4486
„ „ Japan.....	1015	1778	1186

Voorraden. (In duizendtallen balen).

	29 Juni '28	Overeenkomstig tijdstip	
		1927	1926
Amerik. havens.....	892	1224	632
Binnenland	438	470	986
New York	83	222	49
New Orleans	215	333	174
Liverpool	521	955	489

KOFFIE.

De markt bleef sedert het vorig overzicht onveranderd vast gestemd bij wel iets verbeterden omzet. In Brazilië liepen de kost en vracht-prijzen van Santos ongeveer 1/- op en die van Rio ongeveer 2/-. Nederlandsch-Indië bleef met de ongewassen Robusta voor het meerendeel zoo goed als onveranderd; enkele dezer soorten liepen echter iets omhoog. Gewassen Robusta daarentegen was belangrijk hooger; het verschil met verleden week bedraagt voor deze kwaliteit dooreen ongeveer 3 1/2 ct.

Aan de termijnmarkt te New York stegen de noteeringen 32 à 50 punten, dat is 2 à 3 pCt., doch in Nederland liep het Gemengd contract aan de beide termijnmarkten niet minder dan 2 à 2 1/4 cent op, dat is 4 1/2 à 6 1/2 pCt. De oorzaak van de zooveel grootere stijging ten onzent was hoofdzakelijk te zoeken in den loop van den prijs van Robusta W.I.B., welke soort in de laatste twee maanden in Indië in totaal ongeveer 6 ct. is gestegen en in de afgelopen week alleen, zooals hierboven reeds vermeld, ongeveer 3 1/2 ct. Aangezien Santos en Centraal-Amerikaansche koffie's voor levering op dit contract, door in verhouding veel te hoogen prijsstand, absoluut niet in aanmerking kunnen komen en ook Rio koffie, die nog altijd tegenover Santos veel te laag staat, toch voor het bedoelde contract eenige centen te hoog is, is Robusta op het ogenblik de eenige soort, die voor levering in aanmerking komt en moet de prijs van dat contract zich dus thans regelen naar den loop dezer soort. En dat Robusta, nadat zij geruimen tijd verreweg de goedkoopste koffie ter wereld is geweest, eindelijk in prijs begint aan te trekken en daardoor iets

beter in verhouding komt tot de andere kwaliteiten, is niet te verwonderen nu ook Amerika in de laatste weken heeft ingezien, dat de prijs zeer aantrekkelijk was en de Verenigde Staten er om die reden niet onbelangrijke hoeveelheden van hebben gekocht.

De limiet der dagelijksche aanvoeren te Santos is door het Comité tot Permanente Verdediging van de Koffie op 5 dezer teruggebracht van 36.000 balen op 29.000 balen.

De dezer dagen verschenen Statistiek van de Firma G. Duuring & Zoon te Rotterdam geeft aan, dat in Juni de aanvoer geweest is als volgt:

	1928 balen	1927 balen	1926 balen
in Europa	1.082.000	800.000	685.000
„ Ver. Staten v. Amerika	896.000	839.000	838.000
Totaal.....	1.978.000	1.639.000	1.523.000

De Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste zes maanden van het jaar bedroegen 12.211.000 balen tegen 10.663.000 balen in 1927 en 10.095.000 balen in 1926.

De Afleveringen in Juni waren:

	1928 balen	1927 balen	1926 balen
in Europa	968.000	871.000	720.000
„ Ver. Staten v. Amerika	810.000	794.000	774.000
Totaal.....	1.778.000	1.665.000	1.494.000

De Afleveringen in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste zes maanden van het jaar waren 11.578.000 balen tegen 10.588.000 balen in 1927 en 10.398.000 balen in 1926.

Vanaf 1 Juli tot 30 Juni waren de aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen dit seizoen 23.078.000 balen tegen 20.926.000 balen in 1926/27 en 20.315.000 balen in 1925/26; terwijl de Afleveringen bedroegen 22.579.000 balen tegen 20.597.000 balen in 1926/27 en 20.495.000 balen in 1925/26.

De zichtbare voorraad was op 1 Juli in Europa 2.188.000 balen tegen 2.074.000 balen op 1 Juni. In Amerika bedroeg hij 861.000 balen tegen 775.000 balen op 1 Juni. In Europa en in Amerika tezamen was de zichtbare voorraad dus op 1 dezer 3.049.000 balen tegen 2.849.000 balen op 1 Juni. Hij bedroeg op 1 Juli 1927 2.550.000 balen en op 1 Juli 1926 2.221.000 balen.

De zichtbare wereldvoorraad was op 1 Juli 5.729.000 balen tegen 5.438.000 balen op 1 Juni en 4.720.000 balen verleden jaar (in deze cijfers zijn niet begrepen de voorraden in het binnenland van Sao Paulo, waarvan het cijfer van 1 Juli nog niet bekend is, doch die op 1 Juni bedroegen 11.714.000 balen en op 1 Juli 1927 3.312.000 balen).

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 105/ à 107/6 per cwt. en van dito Prime ongeveer 108/- à 110/-, terwijl zij van Rio type New York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 76/- à 76/6.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Juli-verscheping, 38½ ct.; Benkoelen Robusta, Juli-verscheping, 38¾ ct.; Mandheling Robusta, Juli-verscheping, 42 ct.; W.L.B. i.a.q. Robusta, Juli-verscheping, 51 ct., alles per ½ KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-noteringen bleven onveranderd 65 ct. per ½ KG. voor Superior Santos en 49 ct. voor Robusta.

De noteringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd contract basis Santos Good			
	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei
10 Juli	58½/8	57½/8	—	—	49¼/8	47	46¼/8	45¾/8
3 „	58½/8	57½/8	—	—	46¾/8	45	44	43¾/8
26 Juni	58½/8	57½/8	—	—	46¾/8	44½/8	43¾/8	43¾/8
19 „	58½/8	57½/8	—	—	46¼/8	45	44	43¾/8

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Sept.	Dec.	Maart	Mei
9 Juli	\$ 15,84	\$ 15,98	\$ 15,90	\$ 15,80
2 „	„ 15,35	„ 15,60	„ 15,55	„ 15,48
25 Juni	„ 15,30	„ 15,45	„ 15,40	„ 15,30
18 „	„ 15,25	„ 15,36	„ 15,30	„ 15,20

Rotterdam, 10 Juli 1928.

THEE.

In de lichte verbetering, die op de theemarkt was ingetreden, kwam weinig verandering ten goede, eerder een — zij het slechts geringe — achteruitgang.

Van de buitenlandse markten meldde Londen afdoeningen tot ongeveer vorige prijzen, terwijl somtijds de stemming iets in het voordeel van koopers was. Calcutta telegrafeerde daarentegen hogere prijzen voor alle sorteringen.

De Noordelijk Britsch-Indische oogst tot ulto. Juni, wordt voorloopig geraamd op 76½ miljoen lbs. tegen 73¼ miljoen lbs. over dezelfde periode van 1927.

Amsterdam, 9 Juli 1928.

VRACHTENMARKT.

De Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt was de afgelopen week tamelijk kalm. Voor prompte tonnage van Montreal bleef weinig vraag bestaan. Naar U.K. werd 2/6 d. per qtr. betaald, terwijl naar het Continent 10½ cent gedaan is naar Antwerpen/Rotterdam per Juli. Van Montreal zijn ook orders aan de markt per Oct./Nov./Dec. doch reeders toonen hiervoor slechts weinig belangstelling. De vraag van de Golf van Mexico was zeer beperkt en er werd slechts één boot bevracht, nl. een stoomschip van 32.000 qtrs. per 20/30 Augustus naar Antwerpen/Rotterdam tegen 14 cents, optie Havre/Bremen/Hamburg 14½ cents.

Er was iets meer vraag naar tonnage voor suiker, zoowel van Cuba als van San Domingo. Van Cuba werd een Juli boot gedaan naar U.K./Continent tegen 17/6, terwijl een 7000 tonner 16/- heeft geaccepteerd naar U.K./Continent, optie Marseille of Genua 17/6 per 1/25 Augustus.

De markt van La Plata bleef vast gestemd, speciaal voor handige tonnage. Van boven La Plata zijn handige bootjes gedaan tegen 23/- naar U.K./Continent terwijl voor groote booten in dezelfde positie 21/- is betaald. Van Rio is een 7600 tonner gedaan voor Manganese erts naar Antwerpen direct tegen 17/6 per prompt.

De vraag naar tonnage voor volle ladingen van Chili is kalm en er is slechts één order naar Noord-Spanje per Augustus. Ook voor ruimte per lijnbooten is de vraag minder geworden, hetgeen niet te verwonderen is na de vele boekingen van de voorafgaande week. Gerapporteerd wordt dat 2000 tons is gedaan per Juli/Augustus tegen 18/6.

De oostelijke afdelingen bleven kalm en de vrachten zijn over het algemeen teruggelopen. Van Wladiwostok, optie Dalny is per Augustus 28/- betaald naar Rotterdam en/of Hamburg met volle noordelijke opties tegen 1/3 d. extra. Van Java is een Juli boot bevracht naar de Middellandsche Zee/U.K./Continent tegen 27/-. De lage vracht van 33/9 welke de vorige week betaald is, werd herhaald van West-Australië naar de Middellandsche Zee/U.K./Continent per Augustus, terwijl van Zuid-Australië een 7000 tonner is bevracht naar Callao tegen 31/3 per 15/31 Juli. Van Kaapstad werd 31/6 betaald voor een handige boot en 20/6 voor een 6000 tonner. Van Kaapstad/Durban range heeft een 7300 tonner 20/- geaccepteerd.

Van de Middellandsche Zee werd nog steeds in hoofdzaak bevracht naar Rotterdam. Voor erts werd o.m. betaald: Melilla/Cardiff 5/7½, Algiers/Rotterdam 4/3, Bona/Rotterdam 4/3.

De Golf van Biscaye bleef vast met een goede vraag naar tonnage voor Rotterdam. Bevrachters kunnen niet makkelijk tonnage vinden en hebben 6/- betaald. Verder werd naar IJmuiden 6/- en Cardiff 5/10½ betaald.

De uitgaande kolenvrachten van Engeland zijn iets vaster geworden, speciaal naar Zuid-Amerika. Van Zuid-Wales werd o.m. betaald: Rouaan 3/9, Aden 11/6, Las Palmas 8/-, Montreal 6/3 en van de Oostkust: Norrköping 5/6, Rotterdam 3/9, Rouaan 3/6, Alexandrië 9/6 en Adelaide 19/-.

RIJNVAART.

Week van 1 t/m. 7 Juli 1928.

In de aanvoeren van zeezijde kwam geen wijziging. Scheepsruimte bleef, hoewel beperkt, voldoende beschikbaar. Er was voor erts slechts matige vraag, aangezien de benodigde scheepsruimte grotendeels werd aangevuld door rederij-schepen, welke hiertoe ledig van de Ruhrhavens kwamen. Bij onderling besluit der betrokken partijen werden de onderhandelingen met een termijn van acht dagen verlengd, zoodat de verwachte staking onder het Rijnsleepbooten-personeel voorloopig achterwege bleef. Deze omstandigheid was direct van invloed op de vrachten. De ertsvrachten naar de Ruhrhavens liepen terug tot 50 à 45 cent met ¼ en 60 à 55 cent met ½ lostijd. Vracht voor ruwe producten naar Mannheim ca. f 1,— à f 1,10 per last. Het sleeploon varieerde tusschen het 40 en 35 cent tarief.

Aktiebolaget Kreuger & Toll te STOCKHOLM.

In verband met de aangevraagde
opneming in de officieele notering te
AMSTERDAM van

Zw. Kr. 55.000.000 aandeelelen B

is een Bericht bevattende bijzonder-
heden over deze maatschappij verkrijg-
baar ten kantore van

MÄHLERS BANK
N.V. HOLLANDSCHE KOOPMANSBANK.

Een modern bedrijf

NIJGH & VAN
DITMAR'S
DRUKKERIJ
is een modern bedrijf
van groote capaciteit
zoodat het de meest
omvangrijke orders
snel kan uitvoeren.
Een verzoek per te-
lefoon of briefkaart
brengt U een verte-
genwoordiger.

Wijnhaven 113
Rotterdam
Telefoon 7841
(vier lijnen)

Waarom adverteeren in,
en 'n exempl. koopen van

KELLY'S DIRECTORY?

Omdat deze uitgave jaarlijks wordt
gekocht en geraadpleegd door tien-
duizende groote firma's over de
geheele wereld, en U, wanneer Uw
naam daarin opvallend is gedrukt,
voortdurend exportaanvragen zult
ontvangen.

Op Uw beurt vindt U er de adressen
in van alle handelslichamen, welke
in Uw artikel belang stellen, zoodat
de gelegenheid om het aantal Uwer
relaties uit te breiden, voor het grij-
pen ligt.

Wanneer U *Exporteur, Importeur,
Fabrikant of Groothandelaar* is,
moogt U niet nalaten zich ten minste
van de uitstekend bekend staande
Kelly's Directory op de hoogte te
stellen. Vraagt kosteloos prospectus
of bezoek van een vertegenwoordiger
aan

NIJGH & VAN DITMAR'S
UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
WIJNHAVEN 113 — ROTTERDAM
TELEFOONNUMMER 7843

4 1/2 pCt. Cumulatieve prioriteits
Onder-aandeelelen der Koninklijke
Nederlandsche Maatschappij tot
Exploitatie van Petroleumbron-
nen in Nederlandsch-Indië.

DE DIRECTIE bericht, dat Coupon
No. 34 van bovengenoemde aandeelelen
vanaf 16 Juli 1928 bij de Amsterdamsche
Succursale der Banque de Paris et des
Pays-Bas met Fl. 4.50 betaalbaar is.

De coupons moeten worden aange-
boden met lijsten, welke verkrijgbaar zijn
Heerengracht 539, Amsterdam.

's-Gravenhage, 9 Juli 1928.

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM 'S-GRAVENHAGE ROTTERDAM
BATAVIA

AMOY, AMPENAN, BANDOENG, BOMBAY, CALCUTTA, CHERIBON, GORONTALO,
HONGKONG, KOBE, MAKASSAR, MEDAN, MENADO, PALEMBANG, PASSOE-
ROEAN, PEKALONGAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SHANGHAI, SINGA-
PORE, SOERABAYA, TEGAL, TJILATJAP, TOKIO, WELTEVREDEN, YOKOHAMA

HOE BELEG IK MIJN GELD ?

DOOR J. GROOTEN
Directeur der Levensv. Mij. N.O.G.
Leeraar M.O. Boekh. en Wiskunde

PRIJS f 2.50

Het boekje munt uit door duidelijkheid, terwijl de vraagstukken waarvoor de belegger zich geplaatst ziet, op heldere wijze worden uiteengezet... Het boekje zal voor velen, die vermogens hebben te beheeren, in verschillende opzichten als voorlichter kunnen strekken.

Nieuwe Rotterd. Courant.

... en geeft daarbij blijk van feitenkennis, gezond verstand en vooral van solide beginselen... het is aangename lectuur en er zijn heel wat wijze lessen in verwerkt.

Financ. Weekblad v. d. Fondsenhandel.

Het behoeft geen betoog dat een zoo ervaren man, als deze directeur, elk onderdeel in bijzonderheden heeft samengesteld, waaruit hij die aan belegging wenscht te doen, groot voordeel kan trekken... Het is een nuttig boek.

Dagelijksche Beurscourant.

Alom verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij
Nijgh & Van Ditmar's Uitg.-Mij., Rotterdam

ADVERTEEREN GEEFT SUCCES!

Naamlooze Vennootschap

Wilton's Machinefabriek en Scheepswerf Rotterdam

Scheepsbouw en Machinefabricage. Speciale inrichting voor reparatiën van elken omvang. Vijf droogdokken met lichtvermogen tot 46000 ton. ✕ Dwarshelling. Drijvende kranen met een lichtvermogen tot 120 ton.

Telefoon: 6707, 6708, 7303
7304, 7305, 7325

Telegramadres: „WILTON” Rotterdam

Werkloon- berekening

Onmisbaar boekje voor allen die werklieden in hun dienst hebben. - Met berekeningen in uurloon van 5—100 cent

Prijs f 1.50
Geb. f 1.90

Verkrijgb. bij den boekhandel en bij
NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-
MAATSCHAPPIJ, ROTTERDAM

NIJGH & VAN DITMAR'S UITGEVERS-MIJ

ROTTERDAM

Wijnhaven 111-113

Tel. 7841-'42-'43-'61

Belast zich met het verzorgen van uitgaven en tijdschriften op elk gebied